

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Щытхуэцэу «Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ юрист» зыфиорэр
С. М. Шапиевым
фэгъэшъошэгъэным ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм хэдзын системэм хэ-
хьоныгъэ шишыным илахь зэрэхишы-
хьэрэм фэшI «Адыгэ Республикэм иза-
служеннэ юрист» зыфиорэр щытхуэцэр
Шапиев Сиябшах Магомед ыкьом — Уры-
сые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ ко-
миссие хэтым фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 11, 2013-рэ илъэс
N 16

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Щытхуэцэу «Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ юрист» зыфиорэр
А. А. Хьутыжъым
фэгъэшъошэгъэным ехьыллагъ

Хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкIэ гъэхьа-
гъэу илэхэм ыкIи илъэсыбэ хьугъэу Iоф зэ-
ришIэрэм апае щытхуэцэу «Адыгэ Рес-
публикэм изаслуженнэ юрист» зыфиорэр
Хьутыжъ Азэмат Аслъанбий ыкьом —
Урысые Федерацием и Следственнэ коми-
тет иследственнэ гъэIорышIапIэу Адыгэ
Республикэм шыIэм Мыекъопэ районмкIэ
иследственнэ отдел ипащэ, юстициемкIэ
полковникым фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 11, 2013-рэ илъэс
N 17

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Бзылъфыгъэхэр, унагъор, кIэлэщыкIухэр
социальнэу ухьумэгъэнхэмкIэ илъэсыбэ
хьугъэу шылагъэ къытэу Iоф зэришIэрэм,
къыткIэхьухьэрэ ныбжьыкIэхэм яегъэджен-
кIэ ыкIи япIункIэ гъэхьагъэхэр зэришыгъэ-
хэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралы-
гъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэ-
шъошагъ Барцэ Бибэ Ибрахимэ ыпхьум,
къалэу Мыекъуапэ гъэсэнэгъэмкIэ имуни-
ципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт
еджапIэу N 11-м» технологиемкIэ икIэлэегъа-
джэ, общественнэ организациеу «Адыгэ Рес-
публикэм ибзылъфыгъэхэм я Союз» хэтым.

Илъэсыбэ хьугъэу гуетыныгъэ фыриIэу
Iоф зэришIэрэм, уасэхэм ягъэнэфэнкIэ
къэралыгъо политикэу Адыгэ Республикэм
щызэрэхьэрэм игъэцэкIэн илахь зэрэхишы-
хьэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралы-
гъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ
фагъэшъошагъ Глухова Еленэ Владимир
ыпхьум, Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ та-
рифхэмрэ ягъэнэфэнкIэ и ГъэIорышIапIэ
иотдел ипащэ.

ТхьакIушынэ Аслъан дипломыр къыратыжъыгъ

Сурэтэр А. Гусевым тырыхыгъ.

Тыгъуасэ, мэзаем и 13-м, гъэсэнэгъэмкIэ Урысые Академием и Президент-
тэу Николай Никандровым Адыгэ Рес-
публикэм и Лышъхьэу ТхьакIушынэ
Аслъан мы Академием идействительнэ
член (иакадемик) зэрэхьугъэр къэзыу-
шыхьатырэ дипломыр Москва къыщы-
ритыжъыгъ.

Академием илъэс къэс зэхыщэрэ зэIу-

кIэм тегъэпсыхьагъэу илъэсэу икIыгъэм
тыгъэгъазэм научнэ учреждении и Ус-
тав диштэу хэдзынхэр зэрэщылагъэхэр
шъугу къэтэгъэкIыжъы. Социологие
шIэныгъэхэмкIэ докторэу ТхьакIушынэ
Аслъан непэ ехьулIэу научнэ IофшIэгъэ
270-м ехьу къыхынуыгъ, теоретическэ
курс гъэшIэгъонэу «Этнопедогогика» зы-
фиорэр зэхигъэуцуагъ. Ушэтынэу ышIы-

Пшъэрылъ шъхьалэхэм атегушыIагъэх

Адыгэ Республикэм и Премьер-мини-
струу КъумпIыл Мурат муниципальнэ
гъэпсыкIэ зилэ «Шэуджэн районым» иад-
министрацие ипащэ ипшъэрылъхэр
ыгъэцэкIэнхэу агъэнэфэгъэ Мэрэтыкьо
Аслъан тыгъуасэ Iукагъ. Iофтхьабзэм
хэлэжьагъэх министрэхэм я Кабинет хэт-
хэм ащыщхэр.

УФ-м и Президентэу Владимир Пути-
ным, АР-м и Лышъхьэу ТхьакIушынэ
Аслъан пшъэрылъ шъхьалэу къагъэуцу-
гъэхэр зэшIохыгъэнхэм фэшI анахьэу
аналэ зытырагъэтышт лъэныкъохэр, ащ-
кIэ муниципальнэ образованиехэм ама-

лэу алэкIэлъхэр гъэунафыгъэнхэм зэIу-
кIэгъум хэлэжьагъэхэр атегушыIагъэх.

Пшъэрылъ шъхьалэу ыкIи шIокI имы-
Iэу гъэцэкIэгъэн фаеу КъумпIыл Мура-
тэ къыгъэнэфагъэхэм ащыщых кIэлэщы-
кIу IыгыпIэхэм ячэзыу хэт сабийхэм
япчъагъэ нахь макIэ шыгъэныр, бюджет-
тым епхыгъэу Iоф зышIэхэрэм ялэжьа-
пкIэ къэлэтыгъэныр, къэралыгъо ыкIи му-
ниципальнэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэ-
кIэштхэ лъэныкъуабэ къызэлъызыубы-
тырэ гупчэхэр республикэм имуниципаль-
нэ образованиехэм ащыгъэпсыгъэнхэр
ыкIи гъэсэнэгъэм исистемэ гъэкIэжьы-

гъэным ипрограммэ лыгъэкIотэгъэныр.

Социальнэ мэхьанэ зилэ Iофыгъохэм
альэныкъокIэ къэуцурэ пшъэрылъхэр зэ-
шIохыгъэнхэм фэшI федеральнэ гупчэр
IэпыIэгъу къафэхьунэу зэрэщыгугырэр,
ащ дакIоу республикэм ежъ къытефэрэр
зэкIэ ыгъэцэкIэным зэрэфэхьазырыр
АР-м и Правительствэ и Тхьамагъ къыуагъ.

Республикэм ит муниципальнэ образо-
ваниехэм япащэхэм зэкIэми КъумпIыл
Мурат чэзыу-чэзыоу аIукулэшт, ыпшъэкIэ
зигугу къэтшыгъэ пшъэрылъ шъхьалэ-
хэр зэрагъэцэкIэшт шыкIэхэм атегушы-
Iэштых.

Адыгеир федеральнэ программэм хэфагъ

Адэбз узхэм апэшIуекIорэ къу-
лыкьухэм яIофшIэн нахьышIу
шыгъэным ыкIи ащ шылагъэ
къытыным фэIорышIэшт феде-
ральнэ программэм Адыгеир
хэфагъ. Адыгэ Республикэм и
Лышъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан
Урысые Федерацием и Прави-
тельство ипащэ игуадзэу Ольга
Голодец зэлукIэгъоу дыриIагъэм
мы Iофыгъохэм щатегушыIэ-
гъагъэх ыкIи мы унашъор ащ
къыкIэлъыкIуагъ.

ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, мы програм-
мэм игъэцэкIэн зэкIэмкIи сомэ милли-
он 442-рэ пэIуагъэхьащт, ащ шыцэу сомэ
миллион 23-р республикэ бюджетым
къытIупщышт. ПсэолъагIэхэм яшIын, ме-
дицинэ оборудованиер ащэфыным мылъ-

кур апэIуагъэхьащт. Адыгеир проектым
зэрэхэлажьэрэм ишIуагъэкIэ адэбз узыр
къыхэгъэщыгъэнымкIэ ыкIи еIэзэ-
гъэнымкIэ амалэу IэкIэлъхэм ахэхьошт.

Шъугу къэдгъэкIыжъын, адэбз узхэм
апэшIуекIогъэным имазэу агъэнэфагъэр
мэзаем къыкIоцI республикэм щыкIошт.
Ащ епхыгъэу информационнэ-методи-
ческэ, Iофтхьабзэ зэфэхьафхэр зэхэ-
цэштых. Мы узыр зилэхэм IэпыIэгъу
афэхьугъэным, зэлэзагъэхэм зэтэгъэуцо-
жыныр акIуным ахэр фэIорышIэштых.
Ащ къыдыхэлъытагъэу цыфхэр зыгъэ-
гумэкIырэ упчIэхэр врач-онкологхэм,
психологхэм, юристхэм, социальнэ къу-
лыкьухэм яIофышIэхэм афагъэзэнхэ
альэкIышт, IэпыIэгъуи агъотышт.

Адэбз узым къызыдихьырэ гумэкIы-
гъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм, ащ тхьама-
клагъоу пылъыр цыфхэм албыгъэлэсы-
гъэным, къыхэгъэщыгъэным медицинэм

иIофышIэхэм, хэбзэ къулыкьушIэхэм,
общественностым анализ тырагъэтыныр
пшъэрылъ шъхьалэхэм ащыцэу мыщ
дэжбым къэуцу.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет Iоф-
шIэгъу зэхэсыгъоу бэмышIэу иIагъэм
Адыгеим псауныгъэр къэухьумэгъэным-
кIэ иминистрэу Мэрэтыкьо Рустем къы-
щыгушыIэзэ, зидунай зыхьожыхьхэрэм
япчъагъэ, ащ лъапсэу фэхьурэр пштэмэ,
адэбз узхэм апкъ къыкIыкIэ цыфыбэ
илъэс къэс зэрэчIэтынэрэр къыуагъ. Ащ
къыхэкIыкIэ мыр гумэкIыгъо шъхьалэу,
Iоф зыдэпшIэн фаеу шыIэхэм ащыцэу
къыгъэнэфагъ. ЫпшъэкIэ зигугу къэт-
шыгъэ федеральнэ программэр респу-
бликэм щыгъэцэклагъэ зыхьукIэ Iофхэм
язытет нахьышIум зэрэфиуэзэнкIыштыр,
мы узым нахь пэшIуеклонхэ зэралъэ-
кIыштыр къыхыгъэщыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Апэрэ электроннэ картэхэр кытфэкIуагъэх

ЛъэныкIо зэфэшъафхэмкIэ бгъэфедэн плъэкIышт апэрэ электроннэ картэхэр Адыгейм кыфэкIуагъэх. Ахэм япчъагъэ 33-рэ мэху, зэкIэмкIи непэрэ мафэм ехуэлэу акIэлъэлугъэр нэгырэ 70-рэ.

ЮфшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэыоньгъэмкIэ АР-м и Министерствэ кызырэщакIуагъэмкIэ, картэхэр кызылэкIэзгъахъэ зышIоигъохэм ялэу тхылхэр лъэныкIо зэфэшъафхэмкIэ цIыфхэм яфэIо-фашIэхэр зыщакIэцIэхэрэ Гупчэм ыкIи зIуухыгъэ Iахъэхэлъ обществэу «Урысыем исбербанк» зыфиIорэм и Кыблэ-КъохъэлIэ банк Адыгэ республикэмкIэ икIута-мэу № 8620/05-м арахылылнэхэ альэкIышт. Электроннэ картэхэм якъызIэкIэгъахъанкIэ апэрэ лъэу тхылхэр кызытыгъэхэр блэкIыгъэ мазэр ары.

Электроннэ картэм цIыфым итхылъ шъхалэ, шIокI зымыIэ медицинэ ухъумэным иполис, шIокI зымыIэ пенсие ухъумэнымкIэ свидетельствэр, ахыщэ зэригъэзекIорэ банковскэ картэр щызэгъэуIугъэх.

Банкым тегъэпсыхъэгъэ лъэныкIор цIыфым ыгъэфедэнэу фае хъумэ, проектэу «электроннэ картэм» хэлэжъэхэр банкхэм ащыщ зыфигъэзэн фае. Ащ ишIуагъэкIэ лэжъапIэмкIэ ыкIи банк чIыфэмкIэ электроннэ картэр ыгъэфедэшъушт, стипендиер е пенсиер кыфырагъэхашъуштых, рыщэфэшъушт, псэупIэ-коммунальнэ фэIо-фашIэхэм апкIи ритышъушт.

Транспортым тегъэпсыхъэгъэ лъэныкIори мэлылъфэгъум иапэрэ мафэ кышыублагъэу атIушынэу гухэлъхэр щыIэх. Ащ

ишIуагъэкIэ общественнэ транспортым игъэфедапкIэ итыни электроннэ картэмкIэ цIыфхэм зэшIуахышъушт.

Джащ фэдэу медицинэ полисым ычIыплэкIэ Iэзаплэхэм картэр тапэкIэ ащакIэфедашъушт.

ЮфшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэыоньгъэмкIэ Министерствэм кызырэщакIуагъэмкIэ, тызыхэт илъэсым иапэрэ мэзищ екIыфэкIэ мы фэIо-фашIэр ТэхутэмкIэ ыкIи Красногвардейскэ районхэм ащыпсэухэрэм агъэфедэн алъэ-кIынэу агъэпсышт.

КъекIолIагъэр макIэ

МыекIуапэ игупчэу Лениным ычIэ зыхырэм тыгъуасэ шIушIэ Iофтхьабзэ цыкIуагъ. ШIоигъоныгъэ зилэ пстэури гупчэм къекIолIэнышъ, лъы атын амал ялагъ.

Лъы зыщатырэ станциеу МыекIуапэ дэтым иЮфышIэхэм тызэрэщакIэзгъагъэмкIэ, фэдэ шIоигъоныгъэ кызыгъэлъэгъуагъэхэу Iофтхьабзэм къекIолIагъэхэм япчъагъэ нэгырэ 20 нылэп. Ахэм ащыщэу нэгыри 9 лъы зытын зылъэкIыгъэр. НэмыкIхэр зэрэщакIэзгъагъэ е япсауныгъэ изытет зэри-мыгъэрэзагъэхэм апкIэ кыкIэу лъыр алахыгъэп.

Станцием иврач шъхалэу ДуукI Малых кызырэтIуагъэмкIэ, Iофтхьабзэм нахъ цIыфыбэ къекIолIэнэу

гугъагъэх. Илъэсэу кыхьагъэмкIэ мы Iофтхьабзэр апэрэу зэрэзэхашагъэм, цIыфхэр зэрэщымыгъуазэхэм ар тыралъхъэ. ТапэкIэ зэхашэщт шIушIэ Iофтхьабзэхэм цIыфхэр нахъ чанэу къахэлэжъэнхэу мэгугъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжъын, мэзаем и 27-м Хьакурынэхьаблэ Iюштых, лъы Iыхыныр ащ щызэхашэщт. Чыплэ кIын ифэгъэ цIыфхэм адэлэпылэ зышIоигъохэр ащ хэлэжъэнхэу альэкIышт.

Пчэдыжым ушхагъэмэ, бэмышIэу усымэджагъэмэ, е шъон пытэ уешъуагъэмэ, лъы плахырэп. Лъы зытышхэм зэкIэми мэфитIум загъэпсэфынэу справкэхэр аратыштых, пкIэ хэмылэу агъэшхэщтых.

ШХОНЧЫБЭШIЭ
Рузан.

Юфыгъуабэ зэшIуахынэу агъэнэфагъ

Депутатхэм, IэнатIэ зезыхъэхэрэм яхэдзынхэр мазэ къэси, илъэс къэси щыIэхэрэп. НахыбэмкIэ ахэм илъэси 4 — 5-м зэ тарехылылэ Iломи хъушт. Арышъ, хэдзынхэр зытекIыхэрэ ужым ахэм язэхэщэкIо кIулыкIухэм зи амышIэу щысхэу бэмэ кызызышIуагъэшIы. Ау Юфыр ащ тетэп. Ар зыкIэ кызыушыхъатыхэрэм ащыщ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие мэзаем и 5-м ышIыгъэ унашъор. Комиссием изэхэсыгъо шаухэ-сыгъ хэдзынхэм (референдумым) ахэлэжъэхэрэм яправовой культурэ зыкIэгъэлэтыгъэным, хэдзынхэм ыкIи референдумым изэхэщакIохэм яегъэджен, хэдзынхэм яхылылэгъэ шыкIэ амалхэр Адыгэ Республикэм нахъ дэгъоу шыгъэсыгъэнхэм ыкIи хэгъоныгъэ щягъэшIыгъэным фэшI 2013-рэ илъэсым зэшIуахышт Юфыгъо шъхалэхэр. Джащ фэдэу агъэнэфагъэх хэдзэкIо ныбжыкIэм и Мафэ тегъэпсыкIыгъэу республикэм щызэшIуахышт Юфыгъохэри.

Едзыгъуишъэу зэхэт планым Юфыгъуабэ егъэнафэ. ХэдзэкIо комиссиехэм яЮфышIэхэр егъэджэгъэнхэм ехылылэгъэ апэрэ едзыгъом зэригъэнафэрэмкIэ, Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие зэхышэрэ егъэдженхэм Адыгэ Республикэм и Гупчэ комиссие иЮфышIэхэри ахэлэжъэщтых. Джащ фэдэу хэдзынхэмкIэ комиссиехэм ятхьамагъэхэм, ахэм ягуадзэхэм, секретархэм апаи егъэдженхэр зэхэщэщтых. ХэдзакIохэм язэхэщакIохэр егъэджэгъэнхэм ыкIи хэдзын ЮфшIэным хэлэжъэхэрэм хабзэу щыIэхэмкIэ шIэныгъэу яIэм хэгъэахъэным фэшI егъэджен-методическэ материалхэр кыдагъэкIыштых.

Зы мафэм тефэу 2013-рэ илъэсым Ионыгъэм и 8-м шыIэщт хэдзынхэм яхылылэгъэ Юфыгъуаби агъэнэфагъ.

Планым иятIонэрэ едзыгъоу хэдзакIохэм ыкIи нэмыкIхэу хэ-

дзын ЮфшIэным хэлэжъэхэрэм яправовой культурэ хэгъэахъэным ехылылагъэм тегъэпсыкIыгъэу семинархэр, зIуIуIэгъухэр, Iэнэ хъураехэр федеральнэ ыкIи республикэ къэралыгъо хэбзэ кIулыкIухэр хэлэжъэхэзэ зэхэщэнхэу агъэнэфагъ. ХэдзынхэмкIэ комиссиехэм яЮфышIэхэмкIэ резервыр гъэхъабыргъэным гъэсэныгъэмкIэ ыкIи шIэныгъэмкIэ Министерствэр, Адыгэ къэралыгъо университетыр хагъэлэжъэщтых, апышэрэ еджапIэхэм ястудентхэр ыкIи гурыт еджапIэхэм яапшъэрэ классхэм арысхэр Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие рагъэблэгъэщтых, хэдзынхэр зэрэзэхэщхэрэ шыкIэм цагъэгъозэщтых, зыщарагъэплыхъашт.

Ящэнэрэ едзыгъоу хэдзынхэм яхылылэгъэ шыкIэ-амалхэр нахышIу шыгъэнхэм ыкIи хэбхыныгъэ ягъэшIыгъэным ехылылагъэмкIэ Iофтхьабзэ бэдэдэ егъэнафэ. ХэдзынхэмкIэ чыплэ комиссиехэм зэхэщэн-методическэ Iэпылэгъу афэхъуштых, нэмыкI лъэныкIуабэкIи яшIуагъэ арагъэкIышт. ХэдзэкIо ныбжыкIэм и Мафэ ехылылэгъэ Юфыгъохэу агъэнафэхэрэм кызырэдальгытэрэмкIэ, хэдзынхэмкIэ республикэ Гупчэ комиссием мы ЮфшIэным кы-хигъэлэжъэщтых Адыгэ къэралыгъо университетымрэ МыекIопэ къэралыгъо технологическэ универститетымрэ, общео-разовательнэ учреждениехэр, Адыгэ Республикэм и ЛъэпкIэ тхылъеджапIэ. Нэужым агъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэу Юфыгъоу зрахъагъэхэр зэфахысыжыштых.

Нахыжъхэм афэдэу хэгъэгум, Адыгейм яобщественнэ-политическэ шылакIэ ныбжыкIэхэри нахъ чанэу хэгъэлэжъэгъэнхэмкIэ, хэдзыплэхэм нахыбэу якIуалэхэу гъэпсыгъэнымкIэ Iофтхьабзэу агъэнэфагъэхэм хэшшIыкIэу яшIуагъэ къэклоным зэхэщакIохэр шэгугъых.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

интернационалистхэм апае

Къэралыгъом официальнэу ымыгъэнэфагъэми, мэзаем и 15-р дзэкIолI интернационалистхэм яшIэжъ Мафэу альытэ. Илъэс 24-кIэ узэкIэлэбжъмэ, мы мафэм советскэ дзэхэр Афганистан кырашыжыгъагъэх. Джащ фэдэу IэкIыб хэгъэгъуагъэкIэ ыкIи чыжъэкIэ альытэхэрэм яшIолырыхэм ащылэгъэ зэ-пэуцужъхэм ахэлэжъагъэхэми яшIэжъ мафэу ар альытэ. Ахэм афэдэхэу Адыгейм нэгырэ 5158-рэ шпэсэу.

А граждан купчэм социальнэ Iэпылэгъу ятыгъэным фэшI къэралыгъом Юфыгъо зэфэшъафхэр ыгъэнэфагъэх. Ахэм ащыщ Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд ифитыныгъэхэм кы-хиубыгъэрэ Юфыгъоу мазэ къэс ахыщэ тынхэр (ЕДВ) алэкIэгъэхъэгъэнхэр.

Мазэ къэс къатефэрэ ахыщэ тыныр зыщыпсэурэ чыплэм ПенсиехэмкIэ фондым икIулыкIоу шыIэм фегъэуцу лэIу тхылъ цIыфым заритыгъэ мафэм кышыублагъэу. Ащ фэдэ лэIу-кIэ зафэбгъэзэн зыхыукIэ зыдэ-пыгъынхэ фае паспортыр, фэгъэкIотэныгъэхэр зэрэуилэхэр

кызыушыхъатырэ свидетельствэр ыкIи шIокI зымыIэ пенсие страхованиемкIэ свидетельствэр (уилэмэ).

Мазэ къэс къатефэрэ ахыщэ тыныр зэрэфагъэнэфагъэм дыкIыгъоу социальнэ фэIо-фэшIэ купыр етыгъэным ифитыныгъи цIыфым иIэ мэхъу:

— *медицинэ Iэпылэгъуу иша-пхэхэм атегъэпсыкIыгъэу врачым (фельдшерым) кыритхы-кIыгъэ рецетымкIэ Iэзэгъу уцхэр, медицинэ мэхъанэ зилэ пкыыгъохэр, джащ фэдэу кIэлэ-цIыкIу сэжъатхэм Iэзэгъу мэхъанэ зилэ гъомылапхэхэр ыпкIэ хэмылэу ятыгъэнхэр;*

— *уз шъхалэхэмкIэ пэшIоры-гъэш мэхъанэ иIэу (медицинэм игъо ылэзэгъуэгъэмэ) санаторнэ-курорт шыкIэм тетэу яIэзэгъэ-ным фэшI путевкэ етыгъэныр;*

— *къэлэкIыб мэшIокугъоу транспортнымкIэ е кIалэхэр зэ-зыпыххэрэ нэмыкI транспор-тымкIэ кызыщелэзэщтхэ чы-плэм ыпкIэ хэмылэу клон ыкIи къэкIоужьын фитэу гъэпсы-гъэныр.*

Зэо-зэпэуцужъхэм ахэлэжъэгъэх ветеранхэм апае мазэ къэс

аратырэ ахыщэ тынэу агъэнэфагъэр неIэ ехъулэу сомэ 2109, 8-рэ мэху, ащ хэхъэ социальнэ фэIо-фэшIэ купым уасэу иIэ сомэ 795-рэ чапыч 88-р. Ау ахыщэр зэрэпсаоу кыуатыным фэшI социальнэ пакетыр кIалымыхынэу бгъэнэфэн фае. Къа-Иымыхыштыр социальнэ пакетым кыхиубыгъэхэрэм ащыщ горэуи щытын ылъэкIышт. Ащ тетэу зыбгъэнафэкIэ ЕДВ-р фэIо-фашIэу бгъэнэфагъэм ыуасэкIэ нахъ макIэ мэхъу.

Мы лэжъахыным зэо зэфэшъафхэм яветеранхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм мазэ къэс афэIорэ ахыщэ тыныр сомэ 2050-рэ. Зифэшъошэ финанс илъэсымкIэ федеральнэ хэбзэгъэуцужъхэм ыгъэнэфэгъэ бюджетым ыкIи ахыщэм ыкIуачIэ кы-зэрелыхын ылъэкIышхэу пэшIорыгъэшъэу агъэнафэрэм атегъэпсыкIыгъэу, илъэс къэс мэлылъфэгъум и 1-м мазэ къэс аратыр ахыщэ тыныр индексацие ашIы. Зичэзыу индексацие 2013-рэ илъэсым имэлылфэгъу и 1-м шыIэщт, ахыщэ тыныр проценти 5,5-у кыдагъэкIоешт.

шIэщтыгъэр кызыушыхъатырэ справкэр.

Пособиер кIалахын фитых иIахылылхэм (Iахылыныгъэу цIыфым дыряIэм емылгытыгъэу) ыкIи нэмыкIхэу щымылэжым ихьадэ фэIо-фашIэхэр зэрихъанхэу пшгъэрылъ зыфэзышIыжыгъэм. Пенсионерым идунай зыхъожыгъэм кышыублагъэу мэзи 6-м шIомыкIэу а Юфыр зэшIопхын фае.

Пособием имызакъоу, хьадэ фэIо-фашIэхэр зехъэгъэнхэм фэшI иIахылылхэу ащ дэпсэуштыгъэхэм идунай зыхъожыгъэ мазэм тефэрэ пенсиери араты. Зидунай зыхъожыгъэ пенсионерым зи дэмыпсэуштыгъэмэ, мазэ пенсиеру рамытыгъэр мэзи 6 пIалэм шIомыкIэу иунагъо шыщхэу кIэныр гоштыгъэным ифитыныгъэ зилэ хуыгъэхэм аратыжы.

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и КIутамэ ипресс-кIулыкIу

Щылэ мазэм и 1-м кыыхэхъуагъ

«2013-рэ илъэсымкIэ ыкIи кыкIэлъыкIошхэ 2014 — 2015-рэ илъэсхэмкIэ федеральнэ бюджетым ехылылагъ» зыфиIорэ Федеральнэ законэу номерэу 216-ФЗ зытетэу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м аштагъэм иа 1-рэ статья иа 1-рэ пункт ахыщэм ыкIуачIэ кызырелыхыштым ипрогнозхэу шаухэсыгъэхэр проценти 5,5-м шIомыкIыштэу ары. Ащ кышыкырыкIыхэзэ, зидунай зыхъожыгъэм ихьадэ фэIо-фашIэхэр зехъэгъэнхэм фэшI социальнэ пособиеру аратырэр илъэсыр кызынхыгъэм кышыублагъэу сомэ 4763-рэ чапыч 96-у агъэнэфагъ.

Юф зымышIэрэ пенсионерхэм апае хьадэ фэIо-фашIэхэм

ателытэгъэ пособиер Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд араты. Ар кIалыхыгъэным фэшI зидунай зыхъожыгъэм ПенсиехэмкIэ фондым ичIыплэ кIулыкIоу пенсиер кызышыратыштыгъэм лэIу тхылъкIэ зыфэбгъэзэн ыкIи кыкIэлъыкIорэ тхылъхэр епхылылэнхэ фае:

— *пособиер кIалызыхынэу зафэзыгъэзагъэр зыщыщыр кызыгъэнэфэрэ докумен-тыр;*

— *цIыфым идунай зэрихъожыгъэр кызыушыхъатырэ справкэу формэу № 33-м тегъэпсыкIыгъэу ЗАГС-м икIулыкIу кыаритырэ;*

— *идунай зыхъожыгъэм ехъулэу цIыфым Юф зэримы-*

Илъэсищ пIалъэ агъэуцу

Мыекъуапэ ипащэ иIэнатIэ ипшъэрылхэр зыгъэцкIэрэ Александр Наролиным кIэлэцIыкIу ЫгыпIэхэр зэрагъэцкIэжхэрэм зыщигъэгъозагъ. Мы IoфшIэнхэм атегъэпсыхьагъэу икIыгъэ илъэсым бюджетым сомэ миллиони 100-м ехъу кытIупшыгъ.

Я 20-рэ кIэлэцIыкIу ЫгыпIэм IoфшIэнхэр процент 80-м нэсэу щызэшIуахыгъахэ. ГъэцкIэжыны-шохэр зэрищыкIагъэхэм пае ар икIыгъэ илъэсым зэфашIыгагъ. Джырэ уахътэм ехъулIэу фабэм, электроэнергием якъэтын тегъэпсыхьагъэу пкыгъохэр щызэблахъуагъэу, IoфшIэнхэр кызытэуцохэрэп.

Чыплэ 240-мэ ателытэгъэ кIэлэцIыкIу ЫгыпIтIу мы илъэсым джыри Мыекъуапэ кышчызэуахынэу агъэнафэ. Ахэр медицинэ академиер зычIэ-тыштыгъэ унэмрэ пэублэ еджаплэ зычIэтыгъэмрэ арых. Шапхъэхэм кызырэдалыгътэу, кIэлэцIыкIу ЫгыпIэхэм атегъэпсыхьагъэу ахэр агъэцкIэжы-щтых, шхаплэхэм ачIэт псэуалъэхэр, шхьангъупчъ-хэр зэблахъуштых, ищыкIэгъэ пстэумкIи зэтырагъэ-псыхьажыштых.

Джырэ уахътэм кIэлэцIыкIу ЫгыпIэхэм аратын-хэу сабий мини 6 фэдиз Мыекъуапэклэ чэзуым хэт. Илъэсищ пIалъэклэ мы Ioфыгъор зэшIохыгъэ хъу-ным дэлэжъэнхэу рахъухъэ.

Анахь лъаплэм шъуфэсакъ

Зыныбжъ илъэс 16-м нэмысы-гъэ кIэлэцIыкIу хэтхэу гъогу хъугъэ-шIэгъэ 42-рэ гъэрэклэ

Адыгейм кышчыхъугъ. Ахэм са-быи 6 ахэклодагъ, 42-мэ шъобж-хэр ахахыгъэх. КIэлэцIыкIу хэрэ-зэрашъэрэмкIэ шапхъэхэр аукъуа-гъэу мы илъэсым кышхэдгъэщыгъэ хъугъэ-шIагъэхэм япчъагъэ 1318-рэ мэхъу.

ГъогурыкIоныр щынэгъончъным, сабийхэр зыхэфэ-рэ гъогу хъугъэ-шIагъэхэм шъобж хылыгъэхэр шаха-мыхынхэм пае мы мазэм и 11-м кы-щыублагъэу и 20-м нэс редгъэ-кIокIынэу Ioф-тхъабзэу «КIэлэ-цIыкIу тIысыпI» зыфиорэр Ады-гейм щызэхэт-цагъ.

Пстэуми агу къэдгъэкIыжы тшIонгъу — зыныбжъ илъэс 12-м нэмысыгъэ кIэлэцIыкIу хэр автомо-билым тегъэпсыхьагъэу тIысыпIэм тегъэпытыхьагъэхэу машинэклэ зепщэнхэ фае. Ныбжыым елты-тыгъэу тIысыпIэхэр бгъэорышIэ-шъуштых, сабий къэхъугъагъэхэм ателытагъэхэу щыIэх. Фэдэ шы-кIэклэ кIэлэцIыкIу хэр зэрашъэхэ зыхъукIэ, шъобжхэр гъогу хъугъэ-шIагъэхэм ахахынхэм ищынагъо процент 76-кIэ, шъобж хылыгъэхэр — процент 92-кIэ кыелыхы. Непэ машинэ зезыфэрэ пстэуми зафэд-гъазэ тшIонгъу — сабийхэр кье-шъуштых зыхъукIэ шъусакъ ыкIи ахэр автомобилым кызыжъуди-тIысхьэхэклэ илыгъэу кышъуухъу-мэнхэ зэрэфаер зыщышъумыгъэ-гъушш.

ГЪОМЛЭШК Адам
ГъогурыкIоныр щынэгъон-чънымкIэ AP-м икъулыкъу ибательон шхъаф иротэу N 1-м икомандир, полицием имайор

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр •

Зэныбджэгъухэр

БэмышIэу, 2012-рэ илъэсым ыкIэхэм адэжъ, Хъаудэкъо Шы-хьамызэ итхылыкIэу «Зэныб-джэгъухэр» зыфиорэр, ипчъа-гъэклэ 500 хъоу тхыль шаплэ-хэм къатехьагъ.

Тхылым урыс тхэкIошхохэу А.Н.Толстой, И.С.Тургене-вым; къэбэртэе тхакIохэу Ел-гъэр Кашиф, Адыгэ Тенгыз; абхъаз тхакIохэу Джума Аху-ба, Фазиль Искандер, Лакыр-бэ Михаил атхыгъэмэ ащыш-хэр — повестхэу, рассказхэу, новеллэхэу, зэдэгущыIэгъухэу урысыбзэкIэ тхыгъэхэр ады-габзэкIэ зэдзэкIыгъэхэу кыдэ-хьагъэх.

Шыхьамызэ мы тхылым кыдэхъащт материалыр илъэс пчъагъэрэ ыугъонгъ ыкIи зэ-хигъэуцагъ. Хэлъ IэпIэзэны-гъэр мы IoфшIагъэмкIэ икъу фэдизэу кыгъэлъэгъуагъэу кысщхъу. Сыда пIомэ уры-сыбзэкIэ тхыгъэхэр адыгаб-зэкIэ дахэу, дэгъоу, текстым

хэлъ гупшысэр икъу фэдизэу нэмыкIыбзэм иплъхъаныр зэ-рэмыпсынIагъор нафэ ыкIи ар зэкIэми дэгъу дэдэу къадэхъу пIон плъэкIынэу зэрэщымытыр. Ау Шыхьамызэ ар кыдэхъу-гъэу плъытэмэ ухэмыукъонэу кысшIошIы. ТхэкIо зэфэшъ-хьафхэм атхыгъэхэм ащышхэу Шыхьамызэ адыгабзэкIэ зри-дзэкIыжыгъэхэр адыгэ лите-ратурэмкIэ, адыгэ хабзэмкIэ, тарихымыкIэ езыгъаджэхэрэм IэпыIэгъу тхыльэу яIoфшIэн шагъэфедэн алъэкIышхэ. А тхыгъэ цIыкIу хэр непэ кыт-кIэхъухэрэ ныбжыкIэхэр гъо-гу тэрэз тешигъэнхэмкIэ, рып-пIунхэмкIэ IэубытыпIэшIу хэу щытых. Ахэр цIыф зэфы-щытыкIэ мыпсынIагъохэм, ныбджэгъуныгъэ шъыпкъэмрэ нэпщымыр, шIульэгъу къабзэм-

рэ-пIэхъымрэ, зэо-мамыр шы-лакIэмрэ, цIыфымрэ хъакIэ-къуакIэмрэ язэфыщытыкIэ, фи-лософии гупшысэ куухэм ыкIи нэмыкIэхэм афэгъэхьыгъэх.

Ахэм гупшысэ гъэшIэгъон-хэм уакъыфащэ, уагъэчэфы, уагъэнэшхъи; шIум, дэхагъэм, гузэхэшIэ иным акIуачIэ зыфэ-дэр зэхъуагъашIэ; уичIыгу шIу плъэгъуныр, къэуухъумэныр, уфэлэжъэныр хэткIи пшъэрылъ шхъаIэу зэрэщытыр къагъэ-нафэ. Ащ фэдэу пычыгъо зау-лэмэ ягугъу кэтшIын.

Адыгэ Тенгыз изэдэгущыIэ-гъухэм ащышхэу «Янэрэ ыкьор-рэ»:

— Ем сыфырикъуна, ар мы-ухыжъ (джыри ськIал сэ, си-закъу етIани).

— УичIыгу гупсэ, сикIал, ыкIуачIэрэ ижырэ зыхащэхи,

— узытемыкIожышхэ Нар-тэу о упелыуан!». «ШIульэгъу»:

— ЧыIэ, сыпIыкIагъ. Ма-шIом къекIотылI, пIэхэри къэ-щэй — къэзгъэфэбжышхэ!

— УмышIахэу сыкысты-къомэ?

— Ощынэмэ — Iукиот.

— Ары шхъае, чыIэр чыIэшху...», ахэм анэмыкIы-бэри.

Шыхьамызэ мы тхылым имызакъоу мы аужырэ илъэс-хэм укызтегушылIэн, зигугъу пшIын плъэкIышхэу кышхэу-гъэ тхыльхэр иIэх. Ахэр мышхэ фэдэх: Тхьаркъохъо Юныс, Хъаудэкъо Шыхьамыз, «Зэпы-щит адыгэ гушылIэхэм ягу-щыIалъ» — 2003-рэ илъэс; Хъаудэкъо Шыхьамыз, «Лъэ-уж нэфхэр» — апэрэ тхыль — 2009-рэ илъэс; Цукъо Алым,

Хъаудэкъо Шыхьамыз, «Гушыл-Iэжъхэр» — адыгабзэкIи урысыбзэкIи тхыгъэхэу — 2009-рэ илъэс; Хъаудэкъо Шы-хьамыз, «Зэныбджэгъухэр» — 2012-рэ илъэс; Хъаудэкъо Шы-хьамыз, «Ны закъор ары...» — 2012-рэ илъэс.

Мы тхыльэу кыдэкIыгъэ-хэм анэмыкIэу мыгъэ кыдэ-кIынхэу тхыльхэр Шыхьамы-зэ ыгъэхъазырыгъэх. Ахэр: «Лъэуж нэфхэр» — ятIонэрэ тхыль, «Ны закъор ары...» — ятIонэрэ тхыль, «Тиньдэль-фыбэ» зыфиохэрэр арых. Шыхьамызэ итхыль шIагъохэу джыри кыдэкIышхэу тигуа-пэу тжэщт.

КIЭСЭБЭЖЪ Нэфсэт.
Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым бзитIушIэ-ныгъэмкIэ илабораторие егъэджэн IoфхэмкIэ испе-циалист.

ПсыIыгъыпIэм бысымыкIэ иI

Тэхъутэмыкьое районым псыIыгъыпIиш ит: Шынджыер, Тэхъутэмыкьуаер, Шапсыгъэр. Чыгур гъэгъушхыгъэным, лэ-жыгъэшIаплэхэр нахьыбэ шIыгъэнхэм ыкIи мэкъу-мэ-щым шIуагъэу кытырэм хэ-гъэхъогъэным яхьылIэгъэ поли-тикэу къэралыгъом щызэра-хъэщыгъэм тегъэпсыкIыгъэу ахэр хабзэм аригъэшIыгъэх.

Мы тхыгъэмкIэ зигугъу къэсшIы шIоигъо Тэхъутэ-мыкьое псыIыгъыпIэр 1964-рэ илъэсым агъэпсыгъагъ. Джы ар зыдэщыт чыпIэр ыпэкIэ мэзышхуагъ. Ащ ызыныкьо фэдиз тыраупкIи, дамбэр къа-Iэти, чыпIэхэм арыуцорэ ошх-осыпсыр къекIолIэнэу агъэп-сыгъагъ. Чыр гъэгъушхыгъэн закъор армырэр, нэмыкI лъэ-ныкьокIи псыIыгъыпIэм шIуа-гъэ кытышхыгъ. Зэхашъгъэ пцэжъыхэу заводэу «Рассвет»

зыфиорэм псыIыгъыпIэм пцэ-жъые щырхэр хитIупшыхъа-щыгъэх, щигъэшхъышхыгъэх, ины зыхъукIэ къаубытышхы-гъэх, тучанхэм ашашъштыгъэх, цIыфхэм яланэхэм алъыIэсы-щыгъэх. Непэ кызынэсыгъэ-ми ащ тетыныгъэклэ пшIэхэнэп М. Горбачевым илъэхъан кырахыжъэгъэгъэ зэхъокIы-ныгъэ политикэм кытыгъэ кыныгъохэр кызэкIэлъымы-кIогагъэхэмэ. ЗэкIэми тызэрэ-щыгъуазэу, тыдэклэ хызмэт-шIаплэхэр зэрэщызэхагъэтэ-къуагъэхэм фэдэу, пцэжъыхэу заводри кIодыжыгъэх.

Демократием илъэхъан цIыфхэм яеплъыкIэхэри зэ-хъокIыгъагъэх. ПсыIыгъыпIэм псыр игъэчъыжыгъэн фаеу зы-Iорэ купхэри, ахэм апэуцужы-хэрэри щыIагъэх. Псым кы-хахырэ пцэжъыхэр бгъэфедэхэ мыхъушхэу, псуныгъэмкIэ

иягъэ къэкIошхэу зылыгытхэ-рэм яеплъыкIэ зэрэмытэрэ-зыгъэр уплэжIунхэм къагъэнэ-фэгъагъ. Пцэжъыхэуным пылъ институтэу Краснодар дэтым уплэжIунхэр зырагъэ-шIыхэм, шапхъэхэм адимыш-тэу зи кыхагъэщы-гъагъэп.

Сыдэу хъугъэми, псыIыгъыпIэр къэнэжыгъ, ау бысымынчъэ фэдэу хъуи, къэралыгъоми цIыфхэми шIуагъэ къафыхъы-жышхыгъэх. Джащ тетэу илъэсишI фэдиз кызэкIэлъы-кIуагъ, псыIыгъыпIэм зэрар кытэу зылыгъэщыгъэхэми яеплъыкIагъэхэр ашыгъупшэ-жыгъэх пIоми хъушхэ. Шъып-къэ, пцэжъыеешэныр зыкIасэхэм мыр ренэу якIоплагъ, мафэ къэс пIоми хъунэу ащ инэпкъхэм пцэкъэнтфхэр зылыгъэхэр жъу-гъэу алулIагъошхыгъэх.

ЛъэхъэнакIэм кыдэтэджы-гъэ кIэлэ ныбжыкIэ чанхэр зэ-рэтиIэхэр гушIуагъо. Ахэр якъуаджэхэм афэгумэкIых, чIа-

дзыжыгъэ, зэхэтэкъогъэ Ioф-шIаплэхэр ашгъэжых, ищыкIэгъэ тхыльхэр апалъхъэх, зэтыра-гъэпсыхьажых, фэдэ къара-гъэтэу аублэ. Ащ фэдэ кIалэ Тэхъутэмыкьуаий кыдэкIыгъ. Ар Цуцэкъо Аскэр. ДэхэкIае тешIагъ ащ ыгу псыубытыпIэм фэуэу зыщытыгъэм. ЦIыф кIочIабэрэ мылькубэрэ пэуа-гъахъэзэ агъэпсыгъэ псыIы-гъыпIэр бысымынчъэ зэрэхъу-гъэм, шIуагъэ кызыримыты-жырымэ ыгъэгумэкIышхыгъ.

Амалэу, хэкIыплэу щылэхэм ягупшысагъ, теубытагъэ ышIи, псыIыгъыпIэр бэджэндэу къа-лихынэу рихъухъагъ. Шхъэ-зэкъо предпринимателэу за-ригъэтхыгъ, Ioф зыщишIэщт офиси ыгъэпсыгъ. ЫпшъэкIэ щылэ пащэхэр гъусэ кызырэ-фэхъушхэми ыкIи кызырэделэ-щтхэм ищыхъэ тель, Iуагъэхэри адишIыгъ. Ащ тегъэпсыкIы-гъэу, ипредпритие сомэ мин 600 кыфатIупшыгъ. А мыль-кур псыIыгъыпIэм иукъэбзын ыкIи пцэжъые щырхэр хэтIуп-щыхъагъэнхэм апэIуигъэхъа-щтэу ыгъэнэфэгъагъ. Апэрэ пцэжъые щыр тоннхэу псым хитIупшыхъагъэхэр джы ины хъугъэх.

ХЪУШТ Шъбан.

4 КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • Шулъэгъуныгъэм имэфэкI

Урысыем ия 12-рэ ныбжьыкIэ джэгунхэм тиреспубликэ къащызгъэлъэгъоштхэм искусствэхэмкIэ колледжэу Тхьабысым Умарэ ыцIэ зыхьырэм шахэдагъэх.

Нэбгырэ 23-у зыкзэгъэлъэгъуагъэм ащыщэу жюриим анахь дэгъухэр лъэныкIэ зэфэшхьафхэмкIэ кыыхыхнхэу щытыгъ. Ахэр — «фортепиано», «эстраднэ ордэкIэлоныр», «академическэ ордэкIэлоныр», «классическэ къашьор», «лъэпкIэ ордэкIэлоныр», «художественнэ къеджэныр» ыкIи «авторскэ ордэдыр» зыфилохэрэр арых.

НыбжьыкIэхэм зыкызэрагъэлъэгъуагъэм уасэ фишIыгъ АР-м илъэпкIэ культурэ и Гупчэ ипащэу Къулэ Амэрбий тхьамэтэгъур зыдызрихыгъэ жюриим.

ЗэфхьысыжхэмкIэ лауреатыцIэ къэзыхыгъэ нэбгырищыр искусствэхэмкIэ колледжэу Тхьабысым Умарэ ыцIэ зыхьырэм щеджэ. «Эстраднэ ордэкIэлонымкIэ» Регина Джемо кыыхагъыщыгъ, «классическэ къашьомкIэ» анахь дэгъоу альпытагъ Хьалэщтэ Заремэ, «художественнэ къеджэнымкIэ» Маргарита Аверьяновар къахэщыгъ. Нэ-

мыкIэхэу зэнэкъокъум зыкыщызгъэлъэгъуагъэхэм «Зэрэхэлъагъэм пай» зыфилорэ дипломхэр аратыгъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжьын, Дельфийскэ джэгунхэр Дельфийскэ чылысышхом итарихь занкIэу епхыгъэх. Аполлон ехылаагъэу таурыхэу къалотэжхэрэм къэбарыкIэхэр пыгъэцагъ. Хьышъэм зэрэхэтымкIэ, блэгъожъэу Пифон нэр пIэпызыхырэ чыналтэр шъоф нэки ышIынэу фэагъ. Ащ ебэныгъэ Аполлон текIоныгъэр кыдихыгъ ыкIи блэгъожъым ихьадэ Дельфхэм щачIитIэжыгъ, къалэм чылысышхо кыщыцIэуихыгъ. Нэужым, шIур ем зэрэтекIуагъэм фэши, Аполлон музыкальнэ зэнэкъокъухэр зехищэгъагъэх. Ахэр ары Дельфийскэ джэгунхэм якъежыапIэ хьугъэхэри. Темпейскэ кIэим кыдэкIыгъэ лаврэ тхьэпэ зэхэблхьагъэхэр текIоныгъэ кыдэзыхыгъэм ратщыгъ.

Джы зыфгагъэхьазырэрэ джэгунхэм якIэу зэнэкъокъухэр къалэу Новосибирскэ жьоныгъокIэ мазэм и 16-м кышыгублагъэу и 21-м нэс щыкIоштых.

Илъэс къэс мэзаем и 14-м шIу зэрэлъэгъухэрэм (День святого Валентина) я Мафэ хагъэунэфыкIы. НыбжьыкIэхэм язэфыщытыкIэ кызылэтыкIырэ гушыIэхэр открыткэхэм атетхагъэхэу агу зыфаклохэрэм аратых. Шулъэгъуныгъэм и Мафэ тамыгъэу фэхьугъэр гу плыжькым исурэт ары.

Мы мафэр зэрэдунаеу щыхагъэунэфыкIы. Урысыем арцагъэмэфэкIы зыхьугъэр бэ шлагъэп. НэмыкI цыф лъэпкхэм афэдэу ар адыгэхэми къахэхагъ, мы мафэм тефэу концертхэр къатых, шIу зэрэлъэгъухэрэр зэфэгъушIох. Ау ащ къэбар гухэкIэу пылгыр экIэми ашIэрэп ыкIи зэтыралукIы.

Тхьэдэм кызэрэщиорэмкIэ,

лIэшIэгъу 16-кIэ узэкIэлэбэжымэ Италием икIалэу Терни шIэныгъэлэжъэу, дин пашэу Валентин щыпсэуштыгъ. Римым ипачыыхагъэу Клавдий Ятлонэрэм идзэхэм ахэт кIалэхэм къащэн фимытхэу унашъо кыдигъэкIыгъагъ. Унагъор, бзылфыгъэхэр, сабыихэр лIыхэм заом пэрыохэу къащыфэхьухэу ары ежым зерилоштыгъэр. Ау Валентин гъэбылгыгъэкIэ шIу зэрэлъэгъухэрэ ныбжьыкIэхэр зэгунтхэхэу ригъэжыагъ, зэфэгубжыгъэхэр зэригъэшIуыкыхэу, шулъэгъуныгъэр кызылэтыкIырэ усэхэр афитххэу, фэлъэкIыштыгъэмкIэ ишIуагъэ аригъэкIыштыгъ. Ащ фэдэ Иофхэм зэрапылтым кыхэкIыкIэ, Рим ипачыыхэ Ва-

лентин ыгу къебгъагъ ыкIи ышхьэ паригъэупкIынэу унашъо ышIыгъ.

Анахь гугъэузыр Валентин хьапсым ипащэ ипшъашъэ шIу зэрильэгъуштыгъэр ары. ЗаукIышт уахтэр къэсынымкIэ зы мафэ иIэу ишулъэгъу кызыщырилотыкIырэ тхыгъэ ипшъашъэм кыфегъанэ ыкIи ычIэгъыкIэ ыцIэ кIетхэжы. Валентин заукIым ыуж ипшъашъэр тхыгъэм еджагъ. А мафэр 269-рэ илъэсым мэзаем и 14-м тефагъ. Илъэс заулэ текIыгъэу римскэ Папэу Геласиус мэзаем и 14-р Валентин и Мафэу ыгъэнэфагъ. Ащ кыщегъэжыагъэу шулъэгъуныгъэ «валентинкэхэр» атых. Мы мафэм ныбжьыкIэхэр кызэрэщхэр кыыхахы. Шулъэгъуныгъэрэ зэгурылоныгъэрэ унагъом игъогъунхэу мэгугъэх.

Ау АР-м ныбжьыкIэхэр зыщызэгъатхэрэ къулыкIоу щылажэрэм къэбарэу кытIэклигъэхьагъэмкIэ, кызэрэщхэрэм япчъагъэ непэ хэхьагъэу щытэп.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

ШIЭЖЬ ЗЭХАХЬ

Илъагъо хэкIокIэщтэп

2013-рэ илъэсым, мэзаем и 8-м, зэлашIэрэ адыгэ тхэкIошхоу КIэрэщэ Тембот кызытхэмытжыкIыр илъэс 25-рэ хьугъэ. Ау, шэн дахэ зэрэхьугъэу, ишIэжь агъэлапIэу, илъэс къэс мы мафэм иунагъо, лъэпкIым ицIыф гъэсагъэхэр — тхакIом ищыIэныгъэ, итворчествэ дэгъоу зышIэхэу, иуахтэ дыхэтгыгъэ шIэныгъэлэжхэу ныбжьэ зэфэшхьафхэм арытхэр, лъэпкIэ культурэм, искусствэм яИофышIэхэм ащыщхэр, итворчествэ зигупсэ пстэур, кытIэхьухьэрэ ныбжьыкIэхэу еджэпIэ зэфэшхьафхэм ащеджэхэрэр, анахьэу КIэлэегъэджэ колледжэу Андырхьое Хьусен ыцIэ зыхьырэм щеджэхэрэр Тембот илитературнэ музей кышыцIэ-локлэх. Ахэм къахэхьэ, сыдигъуи гушыIэгъу къафэхэу Тембот игъэшIэ гъогу дьтетыгъэу, ишхьэгъусэу, непи зэкIэ тхакIом илитературнэ кIэн лъэшэу зыналэ тезыгъэтэу, АР-м культурэмкIэ изаслуженнэ ИофышIэу КIэрэщэ Зузэ Исхьакъ ыпхьур.

ТхакIом имузей иИофышIэ чанхэу АтэжыкIэ Фатимэ, Юналы Заремэ КIэрэщэ Тембот ицIыф шылаагъэр, итворчествэ — зэкIэ ищыIэныгъэ лъэныкIэ пстэумкIэ цIыфхэм альагъэлэсы, арагъашIэ ашIоигъоу Иофхьэбзэ зэфэшхьафхэр — кызыыхьугъэ мафэм, мэфэкIхэм ыкIи ишIэжь япхыгъэу зэхашхэ.

ШIэжь зэхэхьэм хэлэжыагъэх УФ-м изаслуженнэ артисткэу, АР-м инароднэ артисткэу, КIэрэщэ Тембот имэфэкI инкIэ, илъэси 100 зыщыхьугъэм документальнэ фильмыр зыгъэхьа-

зырыгъэу Жэнэ Нэфсэт, фильмым хэлэжыагъэхэм ащыщхэу, шIэныгъэлэжхэу Къуныжэ Мыхьамэт, Шхьэлэхьэ Абу, Мамый Руслэан. Зэхэхьэм щылаагъэх ыкIи кышыгублагъэх шIэныгъэлэжхэу Тхьаркъохьэ Юныс, Едыдж Батырай, КIэлэегъэджэу, щытхьуцIабэр къэзылэжыгъэу, непэ Адыгэ Хасэм хэтэу, ащ илофыгъохэм агъэгумэкIэу Быжь Сыхьатбий.

Мы цIыф гъэсэгъэ-еджагъэхэм ягушыIэ кIэдэлукIыгъэх Адыгэ КIэлэегъэджэ колледжым иа 1-рэ ыкIи ия 3-рэ курсхэм ащеджэхэу Пэнэшъу Марьянэ ригъаджэхэрэр.

Жэнэ Нэфсэт идокументальнэ фильму «Шъуттыгъупшэрэп, шIу шьугъэлэжъэу» зыфилоу КIэрэщэ Тембот фэгъэхьыгъэм апэ здеплыгъэх. Ащ пыдзагъэу Нэфсэт фильмыр тырихынэу зэрэхьугъэ шIыкIэм, КIэрэщэ Тембот анахь икIэсэ тхакIоу зэрэщытым, илъэс 15 мыхьуагъэу, Адыгэ КIэлэегъэджэ училищым чIэхьэгъэ кIодыеу «Шапсыгъэ ипшъашъэм» зреджагъэр, повестыр бзэу зэрэтыхьгъэр, геройхэм, анахьэу Гулэзэрэ Анцокъорэ, ягукъэбзэ зэфыщытыкIэ дахэ ныбжьыруу ыгу кызыринагъэхэр кылуагъ. КIэрэщэ Тембот дэхэгъэ иным кыфигъэуштыгъэу, сценэм кытырицагъэу ылынтагъ. «Шапсыгъэ ипшъашъэр» Адыгэ радиом Нэфсэт зэрэщытырицагъэр, радиом ифонд ар зэрэхэлъыштыр, ыужым Адыгэ драмтеатрэм иартисткэу зыщэтым КIэрэщэ Тембот ироманэу «Насыным игъогу» тыхыгъэ спектаклым зэрэхэлэжыагъэр,

тхакIом ипроизведение пэпчэ узыфишIэу, уигъэинэу зэрэщытыр кIигъэтхыгъ. Джащ фэдэу тхэкIошхом бын дахэ кызэрэщицагъэр, ыкIохэу КIэрэщэ Аслъанбэч, Анцокъо, ыкIом ыкIоу Андзаур (ахэм джы унагъохэр, бынхэр яIэх), адыгэ лъэпкIым, Адыгэ Республикэм хахьо фашIэу, агу зэлухыгъэу Иофышхо зэрэащIэрэр кыхигъэщыгъ. Зэхэхьэм хэлэжэрэ КIэрэщэ Зузэ псауныгъэрэ гушIуагъорэ ащымыкIэнэу, шIоу ылэжыгъэм иIахь ыгъотыжъэу шыIэнэу фиIуагъ.

Къуныжэ Мыхьамэт КIэрэщэ Тембот игъашIэ зэрэщытэу зэрэгъэшIэгъоным фэдэу къабзэу, итхылыхэр зэрэкуухэр, зэрэгъэшIэгъонхэр, литературэ шэпхэ лъагэ зэрэяIэм, апэрэ адыгэ романэу «Насыным игъогу» СССР-м и Къэралыгъо премие кызырэфэгъэшьошагъэр, тгъэ шыIэ адыги апэрэ тхыгъэхэу анэсыгъэхэр Тембот ипроизвениехэр арэу зэрэщытыр кылуагъ, Iэклиб къэралхэм — Тыркуем, Сирием, Америкэм ахэм зэлэпахызэ зэрэщеджэхэрэр кызыушыхьагырэ шысэхэр кыыхыгъ. Тембот игерой пэпчэ кызыритэу, кызыригъэлэжгъорэ IэпIэсагъэм непи ебгъэпшэн зэрэщымыIэр кIигъэтхыгъ, кыдэмыкIыгъэ художественнэ произвениехэу, гушыIэм пае, Хьахьурэтэ Шыхьанчэрые ехы-

лаагъэу Москва шыIэзэ ежэ Мыхьамэт зеджэагъэр ыкIи нэмыкIхэри Иофы зегъэшыгъэу кыдигъэкIыжыгъэнхэр игъоу ыльэгъугъ.

Шхьэлэхьэ Абу игушыIэ анахь шыкIигъэтхыгъэр, апэрэу ущытыныр зэрэмыпсынклэр ары. КIэрэщэ Тембот иакъыл, ишIэныгъэ лъэныкIуабэмэ зэрэтыригошагъэр, 1923-рэ илъэсым, гъэтхэпэм, «Интернационалыр» адыгабзэкIэ зэрэзри-дзэкIыгъэр ыкIи ар иапэрэ нэ-кIубгъо итэу Тембот кIэщакIо зыфэхьугъэ адыгэ лъэпкIэ гъэ-зетэу «Адыгэ макъэр» кызыр-рэдэкIыгъэр, блэгъогъоу кызыр-рэтэридзагъэр, етIанэ зэпы-упIэ зэрэфэхьугъэр кылотагъ. Адыгэ литературэм иегъэжэ-пIэ-ублапIэ Тембот зэрэщы-тыгъэр, ар гъогум ипсэ рас-сказхэмкIэ ыкIи апэрэ адыгэ романэу «Насыным игъогу» зэрэтырицагъэр кIигъэтхыгъ. ИцIыф шылаагъэм, игушысэ, икультурэ ягугъу кышыгъ.

Мамый Руслэан игукъэ-кIыжхэр кыублагъэх Адыгэ къэралыгъо КIэлэегъэджэ ин-ститутым 1956-рэ илъэсым чIэхьагъэу ащ апэрэу КIэрэщэ Тембот зэрэщылэжыгъэмкIэ. Ащыгъум КIэрэщэ партием ия XX-рэ зэфэсэу Москва щылаагъэм экумкIэ идегелатэу щытыгъэти, ащ елытыгъэу кырагъэблагыи, ыльэгъугъэу зыщыгъуазэмкIэ студентхэм

къадэгъошэгъагъ. Тембот сы-дигъуи ныбжьыкIэхэм ыналэ зэрэтыгъэри ежым гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» Иоф шишIэзэ Тембот кычIахы итхылыкIэу «Типшъашъэхэр» зыфилорэм кыфытетхы, рома-ныр кызырэрэтыгъагъэр, непэ а тхылыр анахь ыгъашIохэрэм зэрэщыщыр кылотагъ. ЕтIани кыыхигъэщыгъэ тилитературэ зыгъэбаигъэ тхакIоу, мафэ къэс уаджэжыгъэми ипроизвениехэм кIэ горэ ахэгъуатэу КIэ-рашэр зэрэщытыр.

КIэрэщэ Тембот ыбзэ зыфэ-дэр, зэрэбаир, тхакIом ехы-лэгъэ документальнэ фильмыр адыгабзэ ыкIи литературэ урокхэм ащагъэфедэнэу къоджэ ыкIи къалэм адэт еджа-пIэхэм алэклэгъэхьэгъэн зэрэ-фаер къалуагъ Тхьаркъохьэ Юныс, Быжь Сыхьатбий. КIэрэщэ Тембот апэу ыльэгъунэу, IукIэнэу, дэгущыIэнэу зэрэ-хьугъагъэм, фильм цыкIу зэ-ришIыгъагъэм ягугъу кы-шыгъ Едыдж Батырай.

КIэлэегъэджэ колледжым щеджэхэрэ ныбжьыкIэхэм мы зэхэхьэм бэ щызэхыхыгъэр, щалэжыгъэр, щэч хэлъэп, а зэкIэ шыIэныгъэм къащышхьа-пэжышты.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтыр Iэшынэ Аслъан
зэхэхьэм кышытырихыгъ.

Мамырныгъэр гъэпытэгъэным фэшIушIэ

Тарихъ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, АМАН-м иакадемикэу, дипломатэу, тхылъ пшIы пчъагъэмэ яавторэу Бэджэнэ Мурат иофшIагъэхэм бэмышIэу джыри зы тхылъыкIэу «Еще раз о патриотизме и дружбе народов» зыфиIорэр къахэхъуагъ. Ар урысыбзэкIэ тхыгъэ, Мыекъяуапэ 2012-рэ илээсым ыкIэм, пчъагъэмкIэ мини 3 хъоу кышчыдэкIыгъ.

ТхылъыкIэм темэ инэу патриотизмэр ыкIи цыф лъэпкъэхэм язэкъошныгъэ общественнэ шыIакIэм ылъапсэ пытэнымкIэ мэхъанэшхо яIэу зэрэщытыр икIоу шыкIэгъэтхыгъ, кышчыIотыкIыгъ.

Бэджэнэ Мурат чыжъэу плъэрэ, куоу гупшысэрэ шIэныгъэлэжъ. Лъэпкъ зэфышчытыкIэхэмкIэ специалист ин, бэ ылъэгъугъэр, зэхихыгъэр, пэкIэкIыгъэр. Ар сыдигъуи тарихъ Iофыгъо инхэу кыуцухэрэм агъэжымэкIы, агъэгушшысэ. IэнэтIэ инхэу ыгъэцакIэщтыгъэхэм ялытыгъэу, Урысыем ыкIи Адыгеим шыIэкIэшIу яIэным, заушхуным, лъэб-кыуIэхэр ашIыхэхэ лъэпкъхэр апэкIэ лыкIотэнхэм анахъ ишыкIагъэр хэгъэгу шIульэгъур ыкIи цыф лъэпкъхэм язэгурIоныгъэ-ныбджэгъуныгъэу елыгъэ.

Шыпкъэ, «Узэкъотмэ, улъэш!» пкIэнчъэу аIорэп ныIа?!

Ары. ХэткIи шъэфэп, тыхэгъэгушхоу

СССР-щтыгъэм патриотизмэм ыкIи цыф лъэпкъэхэм язэкъошныгъэ осэшIу зэрэщыряIагъэр. Цыф обществэмкIэ ахэм кIочIэшхоу апкъырылтыр кыдалгытэзэ, ныбжыкIи, ныбжэ зии мы лъэныкъомкIэ лъэшэу анаIэ атырагъэтэу патриотическэ плуныгъэр къэралыгъом зэрэщыгъэлъэшыщтыгъэр. Ау уахътэр зы чыплэ итэп, шыIэкIэ-псэукIэри, хэгъэгум илэ политикэри зэхьокIых. А пстэумэ ялытыгъэу, обществэм идуховнэ зыкIыныгъэ, цыф лъэпкъэхэм язэкъошныгъэ, язэгурIоныгъэ нахъ кыкIичыгъ. Мы Iофыгъо иныр зыпкъ игъэуцожыгъэным, тапэкIэ зэрэщытыгъэу, чыплэ хэшкыIыгъэм игъэпытыхъажыгъэным кIэгъуIэу Бэджэнэ Мурат тхылъыр ытхыгъ.

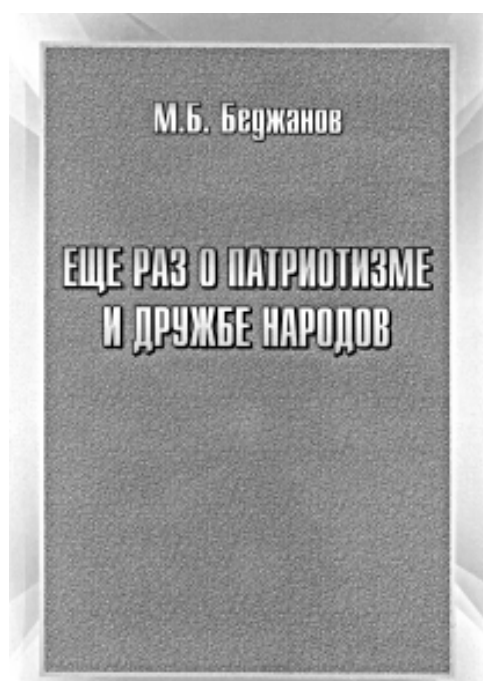
Патриотизмэм ипшъэрылэ ыкIи имэхъанэ анахъэу кызынэфагъэхэр Хэгъэгу зэошхом илэхъан. Хэгъэгу шIульэгъу иныр цыф лъэпкъ пстэоу СССР-щтыгъэм къешIэкIыгъапэхэу, дыхэлгытагъэу шыIагъэхэмрэ языкIыныгъэ, япсэемыблэжыныгъэ, ялыхъужыныгъэ ин ихатыркIэ, заом ТекIоныгъэшхор советскэ цыфхэм кышчыдахыгъ.

Ау мы аужырэ илээс 20-м хэпшыкIэу мы шыIэкIэ шэпхъэ инхэм ягугъу нахъ макIэу ашIы хъугъэ, ахэмкIэ плуныгъэ Iофыми зэпыупIэхэр фэхъугъэх. Джары Бэджэнэ Мурат мы темэм зы-

фигъээзыр кызыхэкIыгъэр. Я XXI-рэ лIэшIэгъукIэм иполитикэ хъугъэ-шIэгъэ инхэм гъунэ алыфызэ, авторым шыIэкIэ тынчым иIункIыбзэ зыхэлтыр ежъ цыфым иIуныгъэ икIоу, иIуныгъэ лъагъэу зэрэщытыр тшIошъ егъэхъу.

Тыдэ кышцежъэра хэткIи Родинэр? — Щэч хэлэп, — иун, икыуадж, ихэ-ку, игупсэхэм, илIакъу, илэпкъ. Ны быдзыщэм хэлъэу а зэкIэм цыфы пэпчъ ыгу афэкIо, атырегуашъ, афэгумэкIы. Илфыплэ чыплэ фэдэ къабзэу, Хэгъэгум уасэ фишIы мэхъу. Ежъ къэралыгъори лъэшэу хэгъэгум лъэныкъуабэкIэ зыкызыIуригъэхэу, шIум фэлажъэмэ, цыфыбэ лъэпкъэу шыпсэ-ухэрэмкIэ хэгъэгур ны папкIэ мэхъу. Джащ фэдэ зэфышчытыкIэ дахэхэр цыф лъэпкъэхэм азыфагу илэынхэм, ахэр гъэпытэгъэнхэм, патриотизмэр къэлэтыгъэным, ахэмкIэ плуныгъэ Iофтхъабзэхэр гъэлъэшыгъэнхэм ямэхъанэ зэрэным, Iуобытыплэ гъэнэфагъэхэр ышIызэ, Бэджэнэ Мурат кытегушыIэ.

«Еще раз о патриотизме и дружбе народов» зыфиIорэ тхылъыр шъхышъэу зэтеуыгъ. Апэрэшхъэм лъэпкъ зэфышчытыкIэхэм яIофыгъохэр кышчыIотыкIыгъэх. ЯтIонэрэр лъэпкъэхэм язэкъошныгъэ фэгъэхыгъ. Яшэнэрэр Урысыер ыкIи Кавказыр дунэе къэралыгъо-шхохэм ягеополитикэ зэрэхъуцохэрэм ехылаIагъ. Тхылъыр бзэ гурылогъошIу кызызрыкIокIэ тхыгъэ. Тхылъеджэм заом ыкIи мамырныгъэм епхыгъэу кыуцурэ упчIабэр къафызэхифэу тхылъыр гъэпсыгъэ. «Сыда мы дуна-

им гупсэфыгъо зыкIытемылтыр?» зыфиIорэ упчIэм джэуап кыереты. КъокIыплэ Благъэм ыкIи Темыр Кавказым ащыхъурэ-ащышIэхэрэм ыкIи тыхэгъэу икыэралыгъо IофышIэшхо зырызхэм яхыылIэгъэ тхыгъэхэр тхылым кыдэхъагъэх. ТхылъыкIэр апшъэрэ еджапIэхэм ащезыгаджэхэрэм, студентхэм, кыткIэхъухъэрэ ныбжыкIэхэм ыкIи еджэныр зыкIасэхэм атегъэпсыхъагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Зы плуаблэ ихъишъ

БэмышIэу шIэныгъэлэжъ горэм тимудей гушыIэгъу сышчы фэхъугъагъ. Лъэпкъым кырыкIуагъэм тырыгушыIэзэ кIэлэхъэр зэрэщыIагъэхэм ыкIи цыфхэмкIэ сатыу ашIэу зэрэщытыгъэм, хыIушъомрэ кыушхъэхэмрэ гъэрхэр ащашъэхэу бэдзэрхэр зэрэщыIэщтыгъэхэм танэсыгагъ.

Мыщ дэжыым сыздэгущы-Iэрэм еслогъагъ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ифондыжъ кIэлэхъэм ясурэт тетэу плуаблэ зэрэхэлъыгъэр. ТиIофышIэ нахъыжъхэм кызызэраIуатэрэмкIэ, Хэгъэгу зэошхом илэхъан фашистхэм тимудей загъэстым а экспонат хъалэмэтыр хэкIодэгъагъ. Къэбарэу пылбыхэмкIэ а пкъыгъо ямышIыкIэр 1839-рэ илээсым Тхьаркъуахъомэ яунагъоу Нэчэрэзые дэсыгъэм шашIыгъагъ. Зыблэгъэгъэ бзылфыгъэр лIакъомэ янысагъэмэ е япхъугъэмэ тышчыгуазэп.

Шуаблэм исурэт альбомэу «Адыгэ тхыпхъэхэр» зышхъэу Азэмат Мин-Къутас 1960-рэ илээсым Мыекъяуапэ кышчы-дигъэкIыгъэм дэт. Уахътэм гъожышъ ышIыгъэ тхъапэм тешIыхъагъэхэр нахъ хэплэзгъукIэу хъуным пае компютерым датлхыи, гъэзетеджэхэм нэрылэгъу афэтшIы тшIоигъоу Iоф дэтшIагъ. Тыкы-зэрэтегушIэщтым имызакъоу, ар зылэгъурэм бэкIэ нахъ

шIогъэшIэгъонымэу тэгугъэ. Шуаблэр зыхэшIыкIыгъэр IутIэн кызызрыкIоми, сурэт хъалэмэтыр тетымкIэ тилэпкъ икулгурэ IэшIагъэу чIинагъэмэ зыкIэ зэрэщытыр гъэнэфагъэ.

Шуаблэм ыпкъ плIэмый, итеплэз дахэ, ышхъашъо тхыпхъэхэмкIэ бай. Нэлъэ-налъэхэу, зэкIужыгъэу зедиштэхэу зыблагъэр сэнаушышхо зылэ-кIэлъыгъэ бзылфыгъ. IэшIагъэм икIыхъагъэкIэ ыбгъухэм сатыритIоу тхыпхъэ шээнэбзхэр, плIэмыехэр атешIыхъагъэх. Адрэ пэкIэ бгъузигIур, зэпэ-чIынатIэу, зэфэдэу шIыгъэ тхыпхъэхэмкIэ гъэдэхъагъэх. Сурэтыр ахэм плIэмыеу къагъэгъунэ. ТешIыхъагъэхэр уинэплэгъу кызызэрэредзэхэу узIэпашъэ, уатеплэгъуIын плъэкIырэп. КIэлэхъ шIум сабыеу рихъыжъагъэр ишыплIэ зэрэдилхъэрэр тэлъэгъу. ЗыкыIэкиутыжъы шIоигъоу ар мэлэбэ-лIабэ, мэлъэкъуао ыкIи зымышIэжъэу штагъэу мэгы. Езыхъыжъагъэм пэлэжаоу (шIяпа) шыгъымкIэ зэрэмыадыгэр гъэнэфагъэ. ХъункIа-

кIом шыу кIэлъэкIо. Адыгэ паIоу шыгъымкIэ ар чылэм шыщэу хъункIаIом лъэжъэгъэн фае. Джабгъу къуачIэм къотэ-лъагъо ны тхъамыкIэу зыIитIу щэигъэу, ошIэ-дэмышIэу кы-фыкыокIыгъэ насыпынчъагъэм амалынчъэ ышIыгъэу, илфыгъэ гупсэу Iэклахыгъэм лыба-нэрэр. Бзылфыгъэм угу емыгъэгъун плъэкIырэп. Тхъэм ешI ащ фэдэ хъазаб кызыфахыгъэ адыгэ ны пчъагъэу агъэпцIы-мэмагъэмрэ агу рагъэлэжыгъэмрэ. Сыхъатмыгъо рагъажъэу сабыеу ахыгъэхэм, гъэр ашIыгъэхэм акIэхэкIыгъэм Тхъэм уащехъум.

Мыр зышыхъурэ чылэм дэт

бгъагъэхэр плуаблэм кыхэхъых. Ошъуапшъэхэри къэла-гъох. Сэмэгубгъум ычIэгыкIэ куандэхэр тешIыхъагъэх. Шыпэхэр зыдэгъэзагъэмкIэ бгышхъэ къэлагъо. Ащ нэчэрэзые Iошхъэхъор угу къегъэкIы. Бзылфыгъэм ыпашхъэ кушъэ ит, ащ пэчыжъэхэп адыгэ Iанэрэ кыумгъанымрэ.

СурэтшIл IэпIасэхэм мыщ фэдэу сюжетхэр лэч зэмышъо-гъухэмкIэ (краскэхэмкIэ) зра-гъэкIунхэ хъумэ IэшIэхэу къадэхъурэп — пчъагъэрэ клашы-кIыжы. ГъэшIэгъоным — плуаблэм тешIыхъагъэхэр зы-IитIу кыычIэкIыгъэр адыгэ бзылфыгъэ кызызрыкIу. Зэ-

раIо хабзэу, еджагъэп-епшъагъэп, хысапыми, сурэтшIынымы зы-ми фигъэсагъэп, кыгъэгъэшIа-гъэм ягъунэгъу чылэм нахъ чы-жъэу мыкIогъэнкIи хъун, ау IутIэныр зэрэпшъэщтым хэшIыкIышхо зэрэфыриIагъэр гъэнэфагъэ. Игукаорэ игукIа-ерэ нэрылэгъу кытфашIэу, тхъамыкIэгъошхоу кышчы-шIыгъэр плуаблэм тыришIы-хъаныр, кышчыгъэлъэгъонымр фызэшIокIыгъ. Мыщ дэжыым къэлэгъэн фае пкъыгъо цы-кIухэм анэсыжъэу ятеплэхэр зэхэугуфыкIыгъэу кызызэрэ-хигъэщыгъэхэр: анэгухэр, шы-IанIэхэр, шъуашэхэр, чыжъэу щыт унэм ишхъаныгъупчъэ-хэр, нэмыкIхэр.

КъушхъэчIэсхэм анэмыкIэу адыгэ бзылфыгъэмэ ахэты-гъэн фаеп плуаблэ ыкIи Iаль-мэкъ шIыкIэм фэмыIэзагъэ. Бжъэдыгъу чынальэу Красно-дар псыIэрышIым чIырагъэ-хъагъэм темэнышхохэр илэ-щтыгъэх. Ахэм къащашIы-щтыгъэ IутIэнхэм, къамылхэм, псыуцхэм, шэбыим, отэбэ чы уфэушIэхэм лъэшэу къашхъа-пэу зэмлIэужыгъоу бэ ахашIы-кIышчыгъэр. Сыдрэ чылагуи пшъэшъэжъые Iэтэхомэ къа-щегъэжъагъэу ныбжышхо зыIагъэмэ анэсыжъэу, хэтрэ бзылфыгъэи IэшIагъэхэмкIэ къулайныгъэрэ сэнаушыгъэрэ зылэIэмыл ахэтыгъэп.

ТЭУ Аслъан.
Археолог, Адыгэ Респуб-
ликэм культурэмкIэ изас-
луженнэ IофышI.

Хъишъэм кыыхэнагъэх

Шыхъанчэрыхъаблэхэр лэжьэкIо дэгъугъэх. 1939 — 1940-рэ ильэсхэм лэжьыгъэ бэгъуагъэ къахъыжыгъагъ. 1935-рэ ильэсым чылэм дашы-хъэгъагъ ублэлIэ классхэр щеджэнхэу унэ шлагъо. Колхозым зичэзыу губгъо IофшIэнхэр зиуххэкIэ, гъатхэми бжыхъэми адыгэ джэгущо еджапIэм щашыштыгъ. Ащ пщынэо цIэрыIохэу БэшкэкIо Сахъидэ (Хъальэкъуай), Тхыгъо Чатибэ (Лакхышкыуай), Кушъу ХъакIэ (Хъальэкъуай) кырагъэблагъэ-штыгъэх. Зэ хэкум дэгъоу шызэ-лшаштыгъэ кIэмгуе пщынэо бэлахъу ХъажьунэкIо Пагор тичылэ къакIуи джэгущо шышты-гъагъ. Чылэ цыкIум алъэхъаным чфыгъошхо дэлъыгъ.

Дзэ Плъыжъэу тилагъэм апэрэ красноармейцэу ащэгъагъэхэм ахэфэгъагъ тикъоджэ кIалэу Мамый Хылым Пщымыдэ ыкIор. Ащ ыуж чылэм щыц кIэлабэ дзэм ащэгъагъ. Ахэм ащыштыгъэх Мыгудж Якъубэ, Мамый Абдул-чэрымэ, Хъапэпх Хъаджыбрам, Къэдэ Хъазрэт, Мамый Махъмудэ, Къэдэ Ерстэм, Лъэустэн Би-болэт, КъэрашкIо Рэщыдэ, Батъжъ Хысэр, Иван Хмельницкэр, Мамый Заурый, Шэбэнэ Аслъан, Iэшынэхэу Щэбанэ, Исхъакъ, Аслъан, нэмыкIхэри.

Мамыр щыIакIэр Германием зэщэгъакош, зэошхо тыхэгъэ-гу кырешылIэ. А тхъамыIагъор

сикъуаджэу Шыхъанчэрыхъаблэ кыинэсыгъ. ЗэкIэмкIи къуаджэм щышэу нэбгырэ 98-рэ а зэошхом ащэгъагъ, ахэм ащышэу нэбгырэ 51-рэ хэкIодагъ, нэбгырэ 47-рэ къэкIожьыгъагъ. Заом кыи-хэкIыжыгъэхэм ащышэу нэбгы-риплI ныIэп непэ псаоу къэнэ-жыгъэр.

Шыхъанчэрыхъаблэ идзэкIолI-хэм лIыгъэ зэрэхэлтыр зэошхом кыишгъэлъэгъуагъ, къэралы-гъуабэ шхъафит зышIыжы-гъэхэм ахэгъыгъэх. Венгрием, Ру-мынием, Чехословакием, Авст-рием, Польшэм, Берлин ащызэ-уагъэхэм ащыштыгъэх. Шыхъан-чэрыхъаблэ кIалэхэу заом щы-фэхыгъэ нэбгырэ 51-м щышэу 21-мэ шхъэгъусэхэр яIагъэхэп, ар лъэшэу гухэкIышхоу, тыр-къошхоу зэошхом къафыштыгъэх. Шъузабэу тхъапша заом кыи-гъэ-нагъэр? Ятэ ымылэгъугъэу тхъапша кыитхэгъыгъэр?

Зэошхор заурым чылэм гу-шIуагъомрэ гукъаомрэ зэгъусэ-хэу кыидэтэджагъэх. ЗицIыф къэкIожьыгъэхэр гушIоштыгъэх, зыхэр хэкIодагъэхэр гышты-гъэх. Арэу щытми, цыфхэм а кыиыгъори зэдэлтыгъ. ЛIыжъэу къуаджэм кыидэнагъэхэмрэ шъу-забэхэмрэ заом кыиыгъэ тхъа-мыIагъохэр зэгурыложьхэу дагъэзыжыгъэх фежъагъэх. Тагъэх, жъуагъэх, лэжьыгъэр ап-хыгъ, Iуахыжыгъ. Ныб-

жыкIэхэми колхозым икъэлэтыжыкIы яIахышIу хашIыхъагъ.

Сикъуаджэу Шыхъанчэ-рыхъаблэ Краснодар псыубытыпIэр ашIын зэ-хъум къагъэкошчыгъэхэм ащыш. Иунэгъо 28-рэ зы-тесыгъэ чIыгур псычIэгъ хъугъэ, иунэгъо 29-рэ зы-тесыгъэ чIыгур, чылэм икъэхалэ диубытэу, дамб чIэгъ хъугъэ. Ар гухэкI кыи-нэу кыиштытынагъэхэм ащыш.

Унэгъо 28-рэ зытесы-гъэу мзым фэгъзэгъэгъэ чIыгур къэнагъ зи темыс-жъэу, джащ тедгъэуцагъ саугъэтнэпэлъэу 1989-рэ ильэсым къуаджэмрэ чы-лэм илIыхъужъэу зэошхом щы-фэхыгъэхэмрэ апае. Нэбгырэ 51-мэ альэкъуацIэхэр ащ тетха-гъэх. А чIыгум непэ мзышхо кыитекIэжыгъ, лъэшэу дахэ хъун чIыпIэу шыт мээу къэ-кIырэр къэгъэгъуагъэ хъумэ.

Краснодар псыубытыпIэр ашIы зэхум мзыбэ тырахыгъ, ар гек-тар мин 16-м кхэхуштыгъ. А мэххэм ацIи къэстхын: Кармали-нэ имзэ, Гъогъо мзыр, Бып-сыжъ мзэ мафэр, Баймэз. Ахэм ягъусагъэх темэнхэмэ якъаыли, яIуIэни, яотъбый, джахэм жыр аукъэбзыштыгъэ, цыфхэм джа-ры псауныгъэ дэгъу яIэу зыкIы-штыгъэхэр. А мээу къэкIы-жыгъэр гектар 26-рэ фэдиз мэ-хъун пае. Ащ хэхэх чIыпIэцIабэ, заулэмэ ацIэ къэстхын: Псыуц-кхушъэр — уц Iэзэгъубэ кыи-кIэ-штыгъэр, Псыу гъолыпIэр, Лу-мэн ишъэф, Iэшынэ Шъэфыжъ иакацхэр, ахэр дэгъоу кыи-хэ-хэу щыгъэх. Ащ тетгъэх колхоз

конторэр, кIышпыр, къакъыр кIы-хэр, еджапIэу чылэм дэгъыгъэр. Непэ чылэм фэдгъэуцагъэ нэпэ-еплэ саугъэтри ащ шыI. Сыфай а мзэ шъолпыр дахэхэр къэ-кIынхэу. Хэгъэгу зэошхоу блэ-кIыгъэм илIыхъужъхэу хэкIо-дагъэхэм ясаугъэт нэпэлъэ пар-кэу, тичылэу Шыхъанчэрыхъаб-лэу ильэс 250-рэ ащ щысыгъэм идахэ алоным фэшI.

«Шышхэр блэкIымэ, шыкIэм улымыбэнэжъ», — аIуагъ тижъ-хэм. Мээу тырахыгъэр бэдэд. Сыд пае поселкэу Тульскэм ты-кIомэ чылэм пае чIыгу тыубытэу, чыгъхэр дгъэтысхэу тышылэн-фая? ТичIыгужъ мзыр кыишты-тэжъугъэгъэ, гъунэ лъыгъэжъ-гъэф, чылэ тарихыым ари кыи-хэрэн шыхъанчэрыхъаблэхэм ямзэ, япарк аралоу. Непэ мзыр аупIагъ. Чыопсыр шIу зыльэгъурэ цыф-хэр, сышъоджэ, шъукъыддIэ, гъу-сэ шъукъытфэхэу мзыр къэкIы-ным пае! «ИпIкIутырэр из хъужы-

рэн», — аIуагъ. Тэ ренэу икIу-тыгъэ зыпгъэу къэгъэхы.

Къуаджэм иIэгъэ колхозхэм аугъоигъэ мылкъур Краснодар псыубытыпIэм икIодагъ, хышхом хэкIодагъ. Тыдэ шыIэхэ тичыр-бышгъэжъэ завод, тутын тхъапэ-хэр зышгъэгъуштыгъэхэ комп-лексэу тилагъэр, колхоз таборыр ыкIи шагур, кIышпыр, шэщыр, къакъыр кIыхэр? Краснодар псыубытыпIэм рагъэубытыгъэ чIыпIэм ипроцент 95-м фэдиз Адыгеим ичIыгу шыш. Ащ псэу итым сыда ишIуагъэу кыитэкIы-рэр, фэдэу кыитфыхыгъэр непэ?

ИШЪЫНЭ Сэфэрбий.

Хэгъэгу зэошхом иветеран, краевед, географ.

1935-рэ ильэсым жъоны-гъуакIэм и 27-м атырахыгъэ-гъэ сурэтым итыр къуаджэу Шыхъанчэрыхъаблэ дэгъыгъэ колхозым илэжьэкIо пэрыт куп. Ахэм ахэсых Сураханов зэшхъэгъусэхэр.

ТХЫЛЪЫКIЭМКIЭ ЕПЛЪЫКIЭ-ШIОШЫР

«**Ны закъор ары...**» — джа-ры зреджагъэр ХъаудэкIо Шы-хъамызэ зэхигъэуцогъэ тхылъэу ным фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр зы-щызэгъэуIугъэм. Ахэр нарт эпо-сым итаурыхъхэм къахэхыгъэх, тиадыгъэ тхакIохэм атхыгъэх.

Ныр ары апэдэдэ сабыир гъогу зафэ тэзышхэр, шIум, дэхагъэм фзышIурэр. АIоба быдзышхэм кIыгъоу сабыим цыф шэни, цыф зекIуакIи хэзылхэрэр ныр арэу. Ащ демыгъэштэн плъэ-кыштытэп.

Ным фэгъэхыгъэу бэ узэра-гъэгупшысэрэр тхылъым кыидэ-хэгъэ усэхэм, поэмэхэм, рассказ-хэм къахэхыгъэ пычыгъохэм узэ-джэкIэ. Нарт эпосым кыиэхыгъэ таурыхъхэм ащышхэу адыгэ лъэп-кыр кыизэтенэнымкIэ, нахь лъыкIотэнымкIэ анахь мэхъанэ зилэхэу Сэтэнэе гуащэр зипчэгу итхэм тхылпыр кыизэлIуахы. Ахэм, сэ сишIошылIэ, лъэпк-шэжыгъэр кыагъэуш, узэрыгъо-зэн кIэн бай адыгэхэм зэрэтиIэр, пыгагъэрэ шъыпкъагъэрэ зыхэлэ зэфыштыгъэхэр тицIыф лъэпкэ зэринэшанэхэр джыри зэ угу къагъэкIыжы. Нарт эпосым пIуныгъэ мэхъанэу иIэр зэрэгъ-унэнчъэм гу лъыуагъатэ.

Тхылъым кыидэхэгъэ тхыгъэ-хэм ащышхэм непэрэ мафэм игумэкI-гукIаехэм амакы къа-хэлIуахы. Унагъэхэм ащышхэр зэгезых, зэгурымыIоныгъэр лIы-шъуэхэм, унагъом кыиэхогъэ ныбжьыкIэхэм азыфагу къета-джэ. Ешъоныр, ерыоджэ мып-сэу-мылэжъэ щыIакIэр, сыдым кыиэхэкIымы, бэмэ узы афэхъугъ. ЗекIокIэ дэххэм адыгэ лъэпкъым ылэжьыгъэ шэн шлагъохэр чIагъэсаеу бэрэ урехылыIэ.

Тхылъым дэт авторхэм ятхыгъэ пстэуми а гумэкIыр къахэщы.

ГухэкI нахь мышIэми, непэ-рэ мафэхэм ным ыгу хагъэкIэу, икIоу лъымыплъэхэу кыиэхэкIы. Ар хэукъоныгъэ ин, ар дунайкIи ахэрткIи пфэпщыныжыштыгъ. Джащ фэдэу кыиэхэкIы ныхэу зисабыйхэм алъымыплъэжъхэри. Ари жъалымыгъэшху.

Ным нахь лъапIэ щыIэп

Джырэ тилъэхъан ны зырыз-хэм ежъ ашхъэкIэ нахышIур кыиыхаы шхъэгъусэми сабий-хэми къарыкIоштым ымыгъапэ-хэу, икIуагъэ емыгупшысэхэу. Адыгэ бзылфыгъэм шэлагъэу, Iэдэбэу, шъыпкъагъэу иIагъэм кыиичыгъ, чагъэ фэхъугъ. Губ-гъэным, емыкIум ащ фэдизэу зырамыгъэуахыжъэу, былымыр, гъотыр цыфыгъэм ыпэ рагъэ-шты. Бзылфыгъэм ыпкъ кыи-кIыкIэ унагъор зэгезэу бэрэ урехылыIэ. Шъузым ишIоигъо-ныгъэхэр зэкIэ (пщы-гуащэхэм ахэмысынэу къэлэ ун, машинэ хэхыгъ, щыгъын лъапIэхэр) лIым ыгъэцэкIэнхэ ымылэжъы зы-хъукIэ, ешъуагъоу, наркоманэу фегъэлIуш хэкIыжы. Мыхэм афэдэу щыIэныгъэ ерыхъ-ерышх-сээрэфыжъагъэм кыиди-хыгъэр макIэп.

Сыдрэ лъэхъани бзылфыгъэ тэрэзым, ным иобраз литерату-рэм чIыпIэ гъэнэфагъэ шеубы-ты. Урыс литературэр пштэмэ, Максим Горькэм ным фэгъэ-хыгъэ роман икIэлэмыпэ кыи-пыкIыгъ. Адыгэ литературэми ным ехылаIагъэу тхыгъэхэр

мымакIэу кыиэхэфэх, ар къеушы-хъаты ХъаудэкIо Шыхъамызэ ыгъэхъазырыгъэ тхылъэу ты-кыизтегуштылэрэм. Ащ зылашIэ-рэ тхэкIошхоу КIэрэшэ Тембот кыишгъэжъагъэу, нэмыкI ти-тхакIохэм ыкIи тхэныр езыгъэ-жъэгъагIэхэм анэсыжъэу ным фэгъэхыгъэу атхыгъэхэр кыидэ-хъагъэх. Шыхъамызэ Iофэу зэ-

шIуихыгъэм уегъэгъушIо. Тиныб-жыкIэхэм нахь шэн тэрэххэр къахафэу плугъэнхэмкIэ, унагъом имэхъанэ къэлэтыгъэнымкIэ ащ ишIуагъэ къэкIоштыт. Ным имафэ, бзылфыгъэхэм ямафэ афэгъэ-хыгъэ мэфэкIэхэм, нэмыкI зэха-хэхэм ащыбгъэфедэн икIун фэ-диз тхылъым дэгъэгъэшт. Ахэм кIэлэегъаджэхэм, кIэлэпIухэм, културэм иIофшIэхэм япшгъэ-рылэ къафигъэпсынIэшт. ЕтIани ащ «апэрэ тхылъ» зыфилоу те-дзагъэм гугъапIэ къеты джыри ныхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр зыдэт я II-рэ тхылъ кыизэрэкIэ-лIыкIоштыт.

Заом ихъазаби, лэжьэным икIыни, унэгъо шIэным ихылыи хъулыфыгъэмэ афэдэ къабзэу тибзылфыгъэ чанхэм, тэнэ лъа-плэхэм ащэчыгъ, сыдрэ лъэхъа-ни бэ афэуагъыгъэр.

Ащ фэгъэхыгъэу ЯхъулIэ Сэфэр иусэ кыишхэ:

О, тэнэхэ-тэнэх!

Шы сьд фэдизэр

ТхъамыкIэгъошхом шъузэ-ридзагъ!

Насып щыIакIэм шъо шъу-фэбанэзэ,

Гъогу пчъэгъабэхэм шъо шъуарыкIуагъ.

(н. 65-р).

Ныр шэлэфи, игъашIэ ыухы-гъэми иубзэ псалти, иIуш плъа-кIэу, пытагъэрэ теубытагъэрэ кыишхылыхъагъэхэр пщыгуп-шэхэрэп, кыибдекIокIых, ижъау укыиэгъунау учIэт, итхыалэIу укыеухъумэ. Нымрэ тымрэ ягу-

мэкI, яшIульэгъу гъашIэр кыи-б-дакIу. А зэкIэ зэхышIэу Бэгъ Нурбий ытхыгъ:

Сэ сэгъэшлагъо

СянэкIэ ренэу сышIыкIу-жъый.

МакIэп згъэшлагъэр,

Ау тэнэ джыри кыисэ-ушый.

(н. 128-р).

УсакIоу Нэхэе Руслъан пасэу, ныбжьыкIэ дэдзэ ыухыгъэ янэ фэгъэхыгъэ поэмэ гууз, еджэ-рэм ыгу ыгъэбырсырэу фитхыгъ:

О, тэн!

Непэ мамырныгъэм

Илэжыгъэ есэуты, есэуты...

Есэуты,

ШIульэгъуныгъэм илэ-жыгъыгъ.

Сэ сигъогу

Огум зэпырэкIы.

О ухэнышъ,

Джа зыр сыгу хэкIы.

(н. 186-р).

Ары, ным уепIу, уелэжы, ащ ыналэ къыптет зэпыт. Ащ фэгъэ-хыгъэ закI нэкIубгъо 300 хъу-рэ тхылъым щызэхэгъоэгъэ тхыгъэхэр зэкIэ. Ежъ тхылпыр зэхэзыгъэуцогъэ ХъаудэкIо Шы-

хъамызэ ирассказхэри, иочерк зэкIэлыкIохэри ным илэшIугъэ зэхэозгъэшIэрэ сагырэ хыалэмэ-тых. Ахэр бзэ зэгъэкIугъэ къаб-зэкIэ тхыгъэх, узэджэкIэ ным ижэбзэ шъоуи, къом игъэшIо псалти икIуагъэ зэхэошIэх, щы-IакIэм икIыни итхыагъуи кыи-б-гурагъаIо. Щысэу къэгъэхын зы пычыгъо: «ЧIыпIэ кыи ифэрэм апэу зыцIэ кыириIорэм сэри зэкIэм гукIэ сынэсыгъ, псынэп-кыи кыизэпэгъаджэу, сымакэ кыи-кыирихъэу «На-а-на-а!» сIуи сыкууагъ. Сиджэмакэ иджэуа-пэу, сшIогъэшIэгъонэу, сашъ-хыагъыкIэ зэхэсыгъ: «Умышын, сикIал, мары сэ сыуигъус!» Зэ-хэсыгъэрэ сшIошъ мыхъоу, нэпкъ лъагъу кыисшгъащыгъым ерагъэу сызыдэплъыем, — сянэ ынэгъу сыкIэплъагъ». (н. 241-р).

ХъаудэкIо Шыхъамызэ Iофэу ышIэштыгъэм, джы ыгъэцакIэ-рэм япхыгъэу адыгэ тхакIохэм, усакIохэм адэлажъэу, яуалIэу кыиэрэкIо. Ар пкIэнчъэ ышIы-гъэп. Ахэм афэгъэхыгъэ тхыгъэ шлагъохэр гуфэбэныгъэрэ шъып-къагъэрэ ахэлэу кыиIэкIэIых. Гъэгэгъэм, журналхэм къащыхе-утых, тхылъ шхъафи кыидигъэ-кIыгъ. Ащ фэдэ игукъэкIыжъ тхыгъэхэми джы непэ тапашъхэ кыирилыхъэгъэ иIофшIэгъэ угы-оигъэу, тхылъэу «Ны закъор ары...» зыфиIорэми гукIэгъур, цыфыгъэр агъэпытэ, лъэпкъ литературэр къагъэбжышIо, тишIэныгъэ хагъахъо, непэрэ ныбжьыкIэхэр шэн дэгъухэм афэдгъэсэннымкIэ яшIуагъэ кыи-тэкIы.

ШЭКIО Мир.

ШIэныгъэлэжъ.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгэ зэфыщытыклэхэр гьэтэрэзыгьэнхэм ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым тыгьэгъазэм и 26-м ыштагь

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгэ зэфыщытыклэхэр гьэтэрэзыгьэнхэм ехылааг» зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ ильэсым мэкьюогьум и 7-м аштагьэу N 86-р зытетэу «Чыгум епхыгэ зэфыщытыклэхэр гьэтэрэзыгьэнхэм ехылааг» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2007, N 6, 12; 2008, N 12; 2009, N 2; 2010, N 3, 8; 2011, N 11; 2012, N 4) мыщ фэдэ зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм;

1) я 3-рэ статья;

а) ия 9-рэ пункт кьуачлэ имылэжьэу лъытэгьэнхэм;

б) я 15-рэ пунктым хэт гушылэхэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ диштэу» зыфиохэрэр гушылэхэу Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэрэ мы Законьмрэ адиштэу» зыфиохэрэмклэ зэблэхьыгьэнхэм;

2) я 4-рэ шьхьэр мыщ тетэу къэтыгьэнхэм;

«Я 4-рэ шьхьэр. Республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ»

Я 25-рэ статья. Республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ахагьэхьашт чыгумхэр кьызэрагьэнхэрэ

Республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ахэхьэрэ чыгумхэм зыгьэушьомбгьыгьыным ыкли ащ фэдэ чыгуклэхэр гьэнэфэгьэнхэм апае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашэу ештэ ащ фэдэ чыгумхэрэ ІепчІэгьанэу кьэгьэнэгьэнхэм, ьужжІэ республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ястатус ахэм афэгьэшэошэгьэным яхьылаагьэу.

Я 26-рэ статья. Чыгумхэр республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ячыгумхэм зэрагьэхьэрэ шыклэр

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашэу диштэу чыгумхэр республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ячыгумхэм ахагьэхьэхэр. Чыгум Іахьхэу республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэм ячыгумхэм ахагьэхьэхэрэ зыфэдэхэр, ахэм ягьэфедэнклэ правовой режимь мы унашэу шыагьэуэфыкІых. Республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ягьунапкьэхэр зигугьэу кьэтшыгьэу унашэу Іэубытыплэ кьызыфашыгьэ агьэнафэх.

2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашэу мы статья ия 1-рэ Іахь зигугьэу кьышырэм мыщ фэдэ документхэр игьусэнхэ фае:

1) республикэ мэхьанэ зилэ чьыплэхэу нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ ахагьэхьэрэ чыгум Іахьхэр

2) чыгум Іахьхэм ягьунапкьэхэр зыщыгьэнэфэгьэу план-картографическэ материалы;

3) чыгум Іахьхэр зыхэхэм, зыгьэфедэхэрэм, бэджэндэу зыштэхэрэм ыкли

сервитутхэр зилэхэм яхьыллэгьэу кьэбархэр;

4) федеральнэ хэбзэгъэуцугьэм кьызыщыдилыгьтэрэу лъэхьанхэм экологие экспертизэмклэ ІІаух зэфэхьысыжьхэр.

Я 27-рэ статья. Республикэ мэхьанэ зилэ, нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ чьыплэхэр зэрагьэфедэрэ ыкли кьызэрагьэгьунэхэрэ шыклэр

Республикэ мэхьанэ зилэ, нахь лъэшэу къагьэгьунэхэрэ чьыплэхэр зэрагьэфедэрэ ыкли кьызэрагьэгьунэхэрэ шыклэр зыгьэнафэрэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кьуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кьызыхаутырэ нэуж мэфишлэ зытешІаІэ мы Законом кьуачлэ илэ мэхьэ.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекьуапэ, тыгьэгъазэм и 28-рэ, 2012-рэ ильэс N 161

Адыгэ Республикэм и Закон

Псауныгьэм икьэухьумэнклэ, цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм зэрамыгьэцэклэжьыштхэм ехылаагь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым тыгьэгъазэм и 26-м ыштагь

А 1-рэ статья. Псауныгьэм икьэухьумэнклэ, цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм зэрамыгьэцэклэжьыштхэм ехылаагь

Псауныгьэм икьэухьумэнклэ, цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ Адыгэ Республикэм мыщ фэдэ икьэралыгъо полномочиехэр (ьужжІэ кьэралыгъо полномочиехэр тІозэ дгьэ-клощт) чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм амыгьэцэклэжьыштхэм;

1) ильэси 6-м зыныбжэ нэмысыгьэу клэлэцІыкІухэм апае врачхэм ярецептхэмклэ кьыратхыкІыгьэ Іээгьэу уцхэр ыпклэ хэмылэу сабыибэ зэрыс унагьохэм алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ;

2) ильэси 3-м зыныбжэ нэмысыгьэу клэлэцІыкІухэм (федеральнэ хэбзэгъэуцугьэм диштэу социальнэ Іэпылэгьэу зэратынэу зытефэхэрэ ахэмытхэу) амбулаторнэу яІазэхэ зыхьукІэ, врачым (фельдшерым) ирецептхэмклэ ящыклэгьэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ;

3) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ьухэсыгьэу уз гьэнэфэгьэхэм агьэгумэклэхэрэм (федеральнэ хэбзэгъэуцугьэм диштэу социальнэ Іэпылэгьэу зэратынэу зытефэхэрэ ахэмытхэу) врачым (фельдшерым) ирецептхэмклэ ыпклэ хэмылэу Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ;

4) урыспэунклэ ахьщэ анахь макІэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ыгьэнэфэгьэм фэдиз пенсие кьызэратыхэрэм (федеральнэ хэбзэ-

гьэуцугьэм диштэу социальнэ Іэпылэгьэу зэратынэу зытефэхэрэ ахэмытхэу) амбулаторнэу яІазэхэ зыхьукІэ, врачым (фельдшерым) ирецептхэмклэ ящыклэгьэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ зигугьэу кьэтшыгьэу пенсионерхэм осэныкьокІэ алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ;

5) ильэси 3-м зыныбжэ нэмысыгьэу клэлэцІыкІухэм, бзылфыгьэу лъэрымыхьэхэу, сабыир быдз езыгьэшэорэ ныхэу гурытымклэ зихахэу урыспэунклэ ахьщэ анахь макІэу Адыгэ Республикэм шагьэнэфэгьэм нахь нахь макІэм врачхэм игьэу зэралэгьурэм тетэу фэшлэшхо зилэ гьомылапхьэхэр алэклэгьэхьэгьэнхэмклэ;

6) фельдшер-мамыку пунктхэм ямедицинэ ІофышІэхэм, псауныгьэм икьэухьумэнклэ муниципальнэ системэм иучреждениехэм, медицинэ Іэпылэгьэу псынкІэ языгьэгьотырэ иподразделениехэм яврачхэм, фельдшерхэм, медсестрахэм ахьщэ ятыгьэнымклэ;

7) Урысые Федерацием игражданхэм ыпклэ зыхэмылэу медицинэ Іэпылэгьэу ятыгьэнымклэ кьэралыгъо гарантхэм япрограммэу Адыгэ Республикэм шагьэфедэрэм диштэу муниципальнэ районьмрэ кьэлэ коимрэ медицинэ Іэпылэгьэу шыгьэгьотыгьэнымклэ (мыщ кьыхиубыгьтэрэп федеральнэ медицинэ учредениехэм ашаратырэ медицинэ Іэпылэгьэу зиспискэу гьэцэ-клэклэ хабзэм ифедеральнэ кьулыкьэу Урысые Федерацием и Правительствэ полномочие зэритыгьэм ьухэсырэр).

Я 2-рэ статья. Кьэралыгъо полномочиехэр агьэцэклэжьыштхэм пае чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм мылэу афатІупшыгьэм кьызэрэрагьэгьэзжьырэ шыклэр

Кьэралыгъо полномочиехэр агьэцэклэжьыштхэм пае чьыплэ зыгьэлорышлэжьы-

нымклэ кьулыкьухэм компенсациехэмклэ республикэ фондым ибюджет трансфертхэу 2012-рэ ильэсым афатІупшыгьагьэхэу амыгьэфедагьэхэм 2013-рэ ильэсым мэзаем и 15-м нэс Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет арагьэгьэзжьыным фае.

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кьуачлэ ямылэжьэу лъытэгьэным ехылаагь

Кьуачлэ ямылэжьэу лъытэгьэным:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ ильэсым мэлылфэгьэу и 29-м аштагьэу N 174-р зытетэу «Цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнымклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм афэгьэзэгьэнхэм ехылаагь» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2008, N 4);

2) Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ ильэсым тыгьэгъазэм и 23-м аштагьэу N 225-р зытетэу «Цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнымклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм афэгьэзэгьэнхэм ехылаагь» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2008, N 12);

3) Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ ильэсым чьэпыогьум и 27-м аштагьэу N 296-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнымклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм афэгьэзэгьэнхэм ехылаагь»

зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгьэм» (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2009, N 10);

4) Адыгэ Республикэм и Законэу 2010-рэ ильэсым тыгьэгъазэм и 28-м аштагьэу N 411-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхьоклыныгьэхэр афэшлыгьэнхэм ехылаагь» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2010, N 12) ия 2-рэ статья.

5) Адыгэ Республикэм и Законэу 2011-рэ ильэсым шэклогьум и 22-м аштагьэу N 51-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыф куп заулэмэ Іээгьэу уцхэмрэ медицинэ мэхьанэ зилэ пкьыгьохэмрэ ыпклэ хэмылэу алэклэгьэхьэгьэнымклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо полномочиехэр чьыплэ зыгьэлорышлэжьынымклэ кьулыкьухэм афэгьэзэгьэнхэм ехылаагь» зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгьэм» (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2011, N 11);

6) Адыгэ Республикэм и Законэу 2012-рэ ильэсым бэдзогьум и 31-м аштагьэу N 124-р зытетэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхьоклыныгьэхэр афэшлыгьэнхэм ехылаагь» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугьэ зэхэуогьыгьэхэр, 2012, N 7) ия 2-рэ статья.

Я 4-рэ статья. Мы Законом кьуачлэ илэ зыхьурэр

2013-рэ ильэсым шылэ мазэм и 1-м шегьэжьагьэу мы Законом кьуачлэ илэ мэхьэ.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекьуапэ, тыгьэгъазэм и 28-рэ, 2012-рэ ильэс N 164

КІЭЛЭЦЫКІУХЭМРЭ ИСКУССТВЭМРЭ

Тинеушчырэ мафэхэм такІырэплъы

«Илээсым иорэдыло дэгъу ыкІи кІэлэцыкІу творческэ куп анахь дэгъу» зыфилорэ щытхуцІэхэр кыдэзыхыгъэхэм шлухьафтынхэр афэшлыгъэнхэм афэгъэхыгъэ зэхэхэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние шыкІуагъ. ЩытхуцІэхэр зыфаусыгъэхэм пчыхъзэхэхэм оредхэр кыщыауагъэх, кыщышъуагъэх.

Аделинэ шытхуо фалуагъэр макІэп. ЗэлъашІэрэ оредэу «Сина-нэр» ащ кызыхедзэм залым чІэхэри дежыугъэх. Адыгэ шыуашэр зэрэшыгъым, оредым кыдэшъон зерилэкІырэм артисткэ цыкІур кыгъэдэхэгъ.

Ульяна Дзендзюкрэ Анастасия Терешкинамерэ оредыло анахь дэгъухэм ащыщых, шлухьафтынхэр афашІыгъэх. Елизавета Гарагалырэ Алена Павленкэмрэ зэгъусэхэу оред кызэдало, ахэри хагъэунэфыкІыгъэмэ ащыщых. Музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкІэ оредышгор анахь дэгъуо кызыгъэлогъэ ансамблэр искусствэхэмкІэ Мыекъуапэ икІэлэцыкІу еджапІэу N 6-м шызэхашагъ, пащэхэр Эдуард ыкІи Татьяна Фирсовхэр арых.

Щысэ зытырахырэ оредыло кышъокІо ансамблэу «Казачатэм» кышчытхуугъэх, фольклор куп анахь дэгъукІэ кыыхагыгъ, Наталья Уваровар ныбжыкІэмэ япаш. Оред анахь дэгъуо кызы-Іорэ ансамблэу алгытагъэр эстраднэ купэу «Радугэр» ары, пащэр Елена Щербак. Оредыло шоу-куп анахь дэгъур «Шпаргалкэр» ары. Купыр хэпшыкІэу зэнэкьокъум хэлажыэрэмэ кяхэщы, шысэ бэмэ тырахы, пащэр Марина Фатеева.

КышъокІо купхэм сыд фэди-зырэ уяпльыгъэми, уязщырэп, гъэшІэгъонных. ИскусствэхэмкІэ Мыекъуапэ ия 6-рэ кІэлэцыкІу

еджапІэ куп анахь дэгъухэм ащыщ, пащэр Наталья Дрижакова. Эстрадэ кыашгор зэкІэми анахь дэгъуо «Сюрпризым» кыгъэлъэгъуагъ. КІэлэцыкІухэмрэ ныбжыкІэхэмрэ ялэпІэсэныгъэ зыщыхагъэхэрэ гупчэу Мыекъуапэ дэтым иансамблэ ипащэр Лариса Тупчая.

Лъэпкэ кыашхорэ зэкІэми анахь дэгъуо кызышІырэ ансамблэу кыыхагыгъэр дунаим шы-зэлъашІэ. «Мыекъуапэ инэфы-лэхэр» ары зэхэщакІомэ аналэ зытырадзагъэр. Художественнэ пащэр Адыгеимрэ Темыр Осетиемрэ январднэ артистэу Къул-лэ Мыхьамэт. Адыгеим январднэ артистэу НэмытІэкъо Риммэрэ Адыгеим изаслуженнэ артистэу Шагудж Батурайрэ ансамблэм Іоф дашІэ.

Ансамблэхэм япашэхэм, кы-шъуакохэм, оредылохэм, зэхэщакІохэм тигуапэу гушылэгъу та-фэхуыгъ. Елена Щербак, Шагудж Батурай, Мамый СултІан, Афэ-шІэгъо Фанинэ, «Радугэм» хэт пшыашъэхэм кызырэталауагъэу, пчыхъзэхэхэм кІэлэеджакІо-хэр хэлажыэхэзэ зым зыр кІырэ-плъы, ягушхьэкІуачІэ зэнэкьокъум щэпытэ. Непэ ахэр кІэлэ-цыкІух, неущ лъэпкэ искусствэр лъагъэкІотэшт, Адыгеим ыцІэ дахэкІэ дунаим цагъэлущт.

Сурэтхэр зэхэхэм кыщы-тырахыгъэх.

— «КІэлэцыкІу филармони-ер» зызэхэтшагъэр илээси 5 ху-гъэ, — кытыІуагъ АР-м и Къэ-ралыгъо филармоние идиректор шхьалэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу Хьот Заур. — Апэ-рэ мафэхэм кыашыублагъэу ти-пшъэрлыгъ шхьалэу тлътэрэр сэнаушыгъэ зыхэлъ кІэлэцыкІу-хэр кяхэдгъэщынхэр, зыкызы-Іуахыным фэшІ Іэпылэгъу тафэ-хуныр ары.

ИнджылызыбзэкІэ оред кы-зыІоу кІэлэцыкІумэ ахэтыр ма-кІэп. Ар дэеп, яшІэныгъэ хагъа-хьо. Ау уиадыгабзэ бгъэлъэпІэ-ным пае уицІыкІугъом уиныдэль-фыбзэ зыщыбдзыеныр, икьоу уасэ фэмышІыныр тэрэзыхэп. Хьот Заур кызырэталауагъэу, адыгабзери, урысыбзери тиныб-жыкІэхэм дэгъуо ашІэн фае. Искусствэм зэрэплъхэм ишІуа-гъэкІэ лъэпкэ фольклорым, шэн-хабзэхэм зафагъасэ. Культурэм кІэлэеджакІохэр зэфешэх.

Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ артисткэу АфэшІэгъо Фа-инэ пчыхъзэхэхэр зерищзэ филармонием идиректор шхьалэу Хьот Заур ишІушІагъи кы-хигъэшыгъ. «КІэлэцыкІу филар-монием» ихудожественнэ пащэу Марина Фатеевам зэхэщэн Іоф-хэр зеригъэцакІэхэрэм щысэ теп-хынэу шыт. Кышъуакохэр, оредылохэр зэфешэх. Илээсиц нахь зымыныбжыхэр филармонием ипчэгъу зэрэщуджыхэрэр зы-плъэгъукІэ, лъэпкэ искусствэм имэшІотхуабызэхэр зэрэмыкІо-сэштхэм цыхъэ фэошІы.

ЩытхуцІэхэр зыфаусыгъэхэр

Лъэпкэ оредыр зэкІэми анахь дэгъуо кызыІуагъэу зэхэщакІомэ кыыхагыгъэр Тимур Перевели. Къэзэкъ шыуашэр шыгъэу пчэ-гум ар кыхыи, лъэпкэ шэн-ха-бзэмэ адиштэу оредыр кыІуагъ. Эстрадэ оредым икьэлонкІэ Къуы

ДЗЮДО. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Зыхыщтыр язэрэгъашІэщтыгъэп

Адыгэ Республикэм дзюдомкІэ изэнэкьокъу Мыекъуапэ шы-кІуагъ. Илээс 23-м нэс зыныбж-хэр зэлукІагъэх. Яухьазырыныгъэ-кІэ нахь кяхэщыгъэ бэнакІохэр Ростов-на-Дону шызэхашэшт зэ-нэкьокъухэм ахагъэлэжыэщтых, ахэр Урысыем и Кыблэ шьолъыр икІэу зэлукІэгъухэм ащыбэнэ-щтых.

Яонтэгъугъэхэм ялтытыгъэу спортсмен-хэр купилмэ ащызэнэкьокъугъэх. Апэрэ чІыпІэхэр кыдэзыхыгъэхэр: Дьяченко Руслан, кг 60, Шевдеев Санал, кг 66-рэ, Бат Аскэр, кг 73-рэ, Беданэкъо Заур, кг 81-рэ, Галстян Арман, кг 90-рэ, Хьакурынэ Хьазрэт, кг 100, Бэгъ Бислџан, кг 100-м кьеху.

Апэрэ чІыпІэр кыдэзыхыщтыр язэрэ-

мыгъашІэу дэгъуо бэнагъэх Даур Анзор, кг 73-рэ, Мерэм Андзаур, кг 60, Дэхъу Азэ-мат, кг 60, Делэкъэрэ Рустам, кг 73-рэ, Чатэ Заур, кг 73-рэ, Голыкыо Казбек, кг 81-рэ. ЗыцІэ кьетІуагъэхэм я 2 — 3-рэ чІыпІэхэр кыдаыхыгъэх.

Тренер-кІэлэегъаджэхэу Беданэкъо Рэмэ-зан, Нэпсэу Бислџан, Бэджыдэ Вячеслав, Бастэ Сэлым, Акъуш Мыхьамодэ, Адзынэ Алыт тибэнакІохэр агъасэх. Гъэтхапэм и 1 — 3-м Урысыем и Кыблэ шьолъыр икІэу зэлукІэгъухэу Ростов-на-Дону шызэхашэшт-хэм тибэнакІохэм зафагъэхьазыры, гъэхьа-гъэхэр ашІынхэу ташэгугъы.

Сурэтхэм итыр: Адыгэ Республикэм дзю-домкІэ изэнэкьокъу тибэнакІохэр хэла-жыэх.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр
ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм
лъэпкэ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб кьэралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкыгъухэм
адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи кьэбар
жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шхьалэм
игуадзэр —
пшыэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыдэщыІэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшыэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэлары-
шІанІ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 393

Хэутыным
узыкІэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00